PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini. Abb. postale 1 gruppo

Cena 600 lir - Leto XLI. št. 8 (12.040)

Trst, četrtek, 10. januarja 198

OSREDNJA KNJIŽNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1
66000 KOPER
7076 AA
60100100

Predsednik predsedstva SR Slovenije France Popit sprejel predstavnike zamejskih Slovencev

Samo trdna in enotna manjšina lahko postane subjekt v okolju, kjer živi

Stanje Slovencev v Italiji obrazložili člani enotne delegacije Rafko Dolhar, Viljem Černo, Marija Ferletič, Boris Race, Jelka Gerbec in Filibert Benedetič

JURE PENGOV

LJUBLJANA — Prvič se je zgodilo, da so za isto mizo sedli predstavniki slovenskih narodnih skupnosti iz Italije, Avstrije in Madžarske in najvišji predstavniki slovenskega političnega, družbenega, gospodarskega in kulturnega življenja. To se je zgodilo včeraj, ko je predsedstvo SR Slovenije na čelu s predsednikom predsedstva Francetom Popitom pripravilo novoletni sprejem. V uvodu je predsednik Popit še posebej poudaril, da so Slovenci razsejani po deželah, kjer živijo v različnih družbenih sistemih, celo v dveh vojaških blokih in ne glede na te razlike tvorijo most za povezovanje Slovenije in Jugoslavije s sosedami.

Slovence v Italiji je na novoletnem sprejemu predstavljala enotna delegacija. Dr. Rafko Dolhar je opozoril na pomembne obletnice, ki jih ta čas obhajajo Slovenci v Italiji in od katerih so pričakovali več kot se je uresničilo. Najprej: minilo bo 40 let od osvoboditve, h kateri so veliko prispevali tudi oni sami; mineva 40 let slovenskega šolstva, v katero pa še vedno niso zajeti Slovenci v videmski pokrajini; minilo je 30 let od londonskega sporazuma, ki je poleg upanja prinesel veliko razočaranje; vsak čas bo minilo 10 let od osimskega sporazuma, na podlagi katerega naj bi bila rešena vsa odprta vprašanja, pa temu ni tako. Poudaril je kako pomembna bo za dokončno rešitev položaja Slovencev njihova enotnost v nastopanju. Enotnost, kakršni smo priča v zadnjem času je že pokazala pozitivne rezultate.

Prof. Viljem Černo je orisal napore Slovencev v videmski pokrajini, da bi z razvojem kulture in jezika utrdili slovensko narodno zavest in tako odgovorili na očitke, češ da so samo posebna jezikovna skupina.

Marija Ferletič, ki je spregovorila v imenu Sveta slovenskih organizacij je menila, da je največja naloga vseh Slovencev v Italiji v tem letu utrditi svojo enotnost ne glede na prepričanje.

Predsednik SKGZ Boris Race je prav tako sodil, da se je akcijska enotnost že doslej nekajkrat izkazala za koristno in odmevno, da pa bo taka in še bolj trdna enotnost še posebno potrebna v naslednjih mesecih. Samo tako bo manjšina lahko postala subjekt v oblikovanju zakonskih rešitev za zaščito Slovencev in se uprla močnim političnim silam, ki poskušajo uzakoniti sedanjo razdeljenost Slovencev po pokrajinah in pravicah.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Danes v tržaškem Kulturnem domu ob 17.15 skupna prireditev

»Naš športnik«

Letos bomo prvič skupno nagradili naše ter najboljše športnike in ekipe iz Primorske. Pobudniki te prireditve so Primorske novice, Radio in TV Koper, Radio TS A in Primorski dnevnik. Slovesnost bo v organizaciji ZSŠDI in jo bosta neposredno prenašali radijski postaji Koper in Trst A. V okviru današnjega nagrajevanja bodo tudi predstavili knjigo Saše Rudolfa »Olimpijski ogenj in dim«. V kulturnem delu bodo nastopili ansambel »TAIMS«, gledališki igralec Vladimir Jurc in slovenski kantavtor Andrej Šifrer.

Naš športnik '84

ODO KALAN

Danes zvečer bo stekla v Kulturnem domu v Trstu prva izvedba skupne proslave oziroma nagrajevanje najboljših športnikov Primorske in zamejstva. Naziv te skupne proslave je Naš športnik '84.

Nekateri so se morda vprašali, zakaj smo pravzaprav združili nagrajevanje, tudi če je potekal izbor najboljših po starih ustaljenih metodah, torej ločeno za Slovensko Primorje in za zamejstvo.

Odgovor je zelo enostaven. Smo del enega naroda, tudi če se tu pa tam razlikujemo po narečju, a vendar govorimo vsi slovensko, vsi čutimo nekaj skupnega. Meja, ki nas upravno ločuje nas ne more ločiti, če hočemo in želimo skupaj sodelovati.

In mi si prav to želimo. Športnike moramo izbirati po lastnem ključu, ker živimo in delamo v različnih pogojih, v različnih okoljih. To ni prepreka — vsak je izbral tiste, ki so se najbolj izkazali. Že dolga leta nagrajujemo športnike in mislim, da so tako v zamejstvu kakor na Primorskem komisije izbrale dejansko tiste, ki so bili najbolj zaslužni, torej najvidnejše predstavnike telesne kulture. Mnogi še danes tekmujejo in tem čestitamo in želimo, da bi poželi v bodoče še večje uspehe; drugi so opustili aktivna tekmovanja, a vendar še delajo in skušajo mlademu rodu vliti ljubezen do športa.

Skupna proslava je torej znak naše volje in želje po sodelovanju. Dobro vemo, da nam lahko le matica pomaga, da se ohranimo kot suveren del naroda na najzapadnejšem delu slovenske zemlje.

Že pred desetletji so nas hoteli uničiti in izničiti. Takrat smo se uprli z orožjem, danes se pa upiramo raznarodovanju z vztrajnim delom, z voljo do obstoja. Telesna kultura, kultura, gospodarstvo, šola so del celote, ki jo lahko zelo enostavno predstavimo kot vitalnost naroda, vitalnost manjšine.

Da, zlate kolajne ali prva mesta so čisto gotovo spodbuda za mladino, ki se bo borila za dosego istih ciljev. Vsak stopi na igrišče v upanju, da mu bo tokrat uspel edinstveni podvig ali prestižna zmaga. To je normalno in človeško. Vendar sla po takem uspehu ne sme prevladati nad moralnimi vrednotami športa in telesne kulture na splošno.

Torej je današnja proslava znak enotnosti, ljubezni do telesne kulture in do slovenskega naroda.

Rdeči brigadisti ubili policista

RIM — Dva terorista sta včeraj popoldne v obmorskem kraju Torvaianica pri Rimu umorila 28-letnega policista Ottavia Conteja. Umor je bil očitno dobro pripravljen in dalj časa načrtovan. Mladeniča sta se s hitrim avtomobilom približala telefonski kabini, v kateri je govoril policist, ga potegnila iz kabine in izstrelila proti njemu iz neposredne bližine štiri naboje, tako da je bil Conte pri priči mrtev. Nato sta pobegnila. V večernih urah je neznanec telefoniral na uredništvo nekega dnevnika v Bariju in sporočil, da so policista ubile rdeče brigade. Vsekakor bi to lahko bilo res, kajti način terorističnega dejanja v precejšnji meri sovpada s taktiko rdečih brigad, vendar preiskovalci niso povsem prepričani v resničnost telefonskega poziva, kajti sporočilo je neznanec posredoval šele potem, ko so vest o umoru sporočili po radiu.

Ottavio Conte je pripadal posebnemu policijskemu oddelku NOCS, izurjenemu za drzne in tvegane akcije, ki se je posebno izkazal v boju proti terorizmu. Sam Conte pa pri akcijah ni sodeloval že poldrugo leto.

V zvezi z umorom policista Conteja je predsednik vlade Craxi sinoči sprejel notranjega ministra Scalfara.

Evropa še vedno v ledenem oklepu

Polarni mraz še ne pojenja

Val slabega vremena, ki je v preteklih dneh zajel vso Evropo še ni pojenjal. Včeraj so bili ponekod sicer zaznavni znaki rahlega izboljšanja, vendar pa še vedno od vsepovsod poročajo o hudi škodi, velikih zastojih, pa tudi o mrtvih in ranjenih.

V ITALIJI je stanje še vedno kritično. Včeraj so ga preučili na medministrski seji, kjer so ocenili dosedanje ukrepe in ugotovili, da so tehnične in reševalne ekipe delovale dobro in učinkovito. Glavna letališča so odprta in letalski prevozi delujejo 80-odstotno. Zagotovljeni so glavni železniški prevozi, čeprav z velikimi zamudami. Velike težave pa so v stanovanjih, kjer so odpovedale številne ogrevalne naprave in so marsikje zamrznile vodovodne cevi. Zaenkrat je zagotovljena dobava električnega toka. Temperatura je povsod še vedno zelo nizka, marsikje sneži, največje težave pa so trenutno v Srednji Italiji.

V JUGOSLAVIJI so imeli največ težav zaradi pomanjkanja električnega toka. V prejšnjih dneh je prišlo v Sloveniji celo do redukcij, včeraj pa so, še zlasti po zaslugi delavcev šoštanjske elektrarne ponovno zagotovili redno dobavo toka. Povsod po državi sneži. na nekaterih železniških progah je prišlo do lažjih nesreč, še zlasti kritično pa je stanje na Kosovu.

V FURLANIJI - JULIJSKI KRAJINI se je včeraj stanje na cestah nekoliko izboljšalo, temperatura pa je bila še vedno zelo nizka. Najnižjo so namerili v Forni di Sopra in Saurisu z 18 stopinjami pod ničlo. Letalska družba Aligiulia je odpovedala polete, preostali letalski promet pa se je redno odvijal. Zastoji v železniškem prometu so bili samo v Trstu.

NA TRŽAŠKEM se je hudemu mrazu pridružila še burja, ki je pihala s sunki nad 100 km na uro. Mraz je že povzročil veliko škode. Prizadel je tako kmetovalce, predvsem cvetličarje in vrtnarje, saj je ogromno rož, povrtnine in sadik zmrznilo. Škodo pa so utrpeli tudi posamezniki, saj so popokale v hišah cevi, pokvarili so se avtomobili, z burjo pa so v mestu padli številni napušči, polomile so se televizijske antene itd. Cesta 202 je zaprta prometu.

NA GORIŠKEM je mraz nekoliko popustil. Temperatura je bila še vedno 7 stopinj pod ničlo, ni pa dosegla 10 - 12 stopinj pod ničlo. Vseeno so težave tudi na Goriškem. Tudi tu so zabeležili rekordno število uporabljenega goriva za gretje stanovanj.

VEČ NA NOTRANJIH STRANEH

Velesili bosta že marca začeli globalna razorožitvena pogajanja

Zadovoljstvo ob ženevskem sporazumu

ŽENEVA — Komaj končani pogovori ameriškega državnega tajnika Shultza in sovjetskega zunanjega ministra Gromika so s svojimi spodbudnimi sklepi o razorožitvenem dogovarjanju med velesilama dali novega zagona popuščanju napetosti. Kot je navedel Shultz na predsinočnji tiskovni konferenci bodo tokrat razorožitvena pogajanja globalna, zaobjela bodo torej vprašanja medcelinskih jedrskih raket, raket srednjega dometa in tako imenovana vesoljska orožja. O datumu in kraju pogajanj se bodo domenili v roku enega meseca, da bi lahko efektivna pogajanja že začela marca meseca. Obe pogajalski delegaciji bosta ločeni na tri delovne skupine glede na specifičnost argumentov, a bodo delovale v medsebojni odvisnosti.

Svet je uspeh ženevskih pogovorov pozdravil s precejšnjo mero realizma in treznosti, saj se vsi dobro zavedajo, da je bil storjen le prvi korak po skoraj petih letih poslabšanih odnosov in po 13 mesecih popolnega premora v vsakršnemkoli dogovarjanju. Sovjetska zveza je umaknila vse zahteve, ki so do sedaj pogojevale vsak začetek razorožitvenih pogajanj. To pa ni izpadlo kot poraz, saj so tudi ZDA pristale na pogajanja o svojem »vesoljskem ščitu«, o katerem do Ženeve niso sploh hotele slišati. Obe velesili sta torej pristali na kompromis.

Po Gromikovih izjavah bo vesoljsko orožje v bodočih pogajanjih najbolj trd oreh. Sovjetski zunanji minister je celo navedel, da je doseženi sporazum o pogajanjih v Ženevi le mali korak v primerjavi s tem, kar čaka delegacijo na področju demilitarizacije vesolja, a da se bodo Sovjeti vsestransko potrudili, podobno vnemo pa pričakujejo tudi od ameriških sogovornikov. Amerika že napoveduje pravo diplomatsko ofenzivo, da bi pri svojih zaveznikih čimbolj vnovčila ženevske pogovore. Včeraj so v Bruslju že poročali atlantski »šestnajsterici«. Danes bo v Italijo prispel Reaganov svetovalec za nacionalno varnost McFarlane, ki bo o ženevskih pogovorih poročal tudi v Veliki Britaniji in Franciji. Tajnik za evropska vprašanja Burt bo odpotoval v Tokio, veleposlanik Nitze, pa bo informiral belgijsko, zahodnonemško in nizozemsko vlado. Funkcionarji Reaganove administracije bodo v prihodnjih dneh obiskali domala vse države Zahoda, podali pa se bodo tudi v Vzhodno Evropo in v neuvrščeno Jugoslavijo.

Kljub zadovoljstvu Zahodne Evrope pa je vseeno čutiti zaskrbljenost, da se supersili spet pogajata nad glavami svojih zaveznikov. V Evropi se namreč dobro zavedajo, da ameriška vesoljska protiraketna obramba ne bi mogla ščititi ameriških evropskih zaveznikov pred nizko letečimi sovjetskimi manevrirnimi raketami, da bi torej ZDA skušale predvsem doseči kak uspeh pri strategičnem jedrskem orožju in ne pri taktičnem v zameno za »vesoljski ščit«.

Slabše je v Španiji, Franciji, Belgiji in Romuniji

V Italiji še vedno hud mraz živeža pa je za dober mesec

RIM — Hud mraz s snegom in poledico, ki je zajel Italijo, ni še pojenjal. Vremenoslovci napovedujejo celo še poslabšanje razmer na jugu, medtem ko na severu ne bi smelo biti posebnih sprememb. Včeraj je spet močno snežilo, kar je kljub prizadevanjem služb za odstranjevanje snega dodatno otežkočilo cestni železniški, pomorski in letalski promet.

V Gornjem Poadižju je temperatura rahlo narasla, v Venetu so namerili do 25 centimetrov snega in ponekod so odpovedali telefonski kabli, kar velja mestoma še za Emilijo - Romagno, kjer so tudi križi in težave s prometom na vseh cestah. V Toskani se je stanje zboljšalo, tako tudi v železniških prevozih, slabše pa je v Laciju: pokrajina Frosinone je pod 20 centimetrov debelo snežno odejo, veliko tovarn je zaprtih in plinske dobave so otežavljene. V Rimu je mestni promet reden in tudi šole so spet odprli.

V Abrucih in Molizeju je močno snežilo, šole bodo zaprte do nedelje, tri osebe so podlegle mrazu. V Kampaniji še sneži, tako tudi v Neaplju, in v notranjosti so izmerili —11° Celzija. V Potenzi se je zaradi ledu brez hujših posledic iztirila lokomotiva. V Apuliji kljub obilici snega in hudemu mrazu ni večjih težav, pač pa Kalabrijo pestita poleg snega še led in toča. Sardinija je vsa pod snegom, ki ga je ponekod za 40 centimetrov.

Ujma je prizadejala dokajšnjo škodo kmetom, posebno še gojiteljem oljk, ki jih je nenavadni mraz ožgal. Škode sicer zaenkrat ni mogoče oceniti. Živilska oskrba se v vsej državi odvija urejeno in živeža je na zalogi še najmanj za mesec dni, kar pomeni, da je preplah med potrošniki neupravičen. Sadja in zelenjave je več kot dovolj, le kakšne vrtnine je tu pa tam zmanjkalo, seveda pa marsikateri trgovec špekulira na cenah. Težave v oskrbi z živežem bi lahko nastale kvečjemu, če bi zmanjkalo goriva za tovornjake.

Neprimerno slabše se imajo na tujem. V Franciji je mraz ugonobil do sedaj najmanj 30 ljudi, cerkve in postaje podzemskih železnic so dan in noč odprte, da lahko sprejmejo premražene siromake. Mraz (do 35,5 stopinje pod ničlo) je uničil polovico oljčnega pridelka in močno prizadejal druge kmetijske nasade, pa tudi povzročil okvare na elektrovodih, zaradi česar je več pariških četrti ostalo brez toka, a elektronski računalniki v bankah so odpovedali. Zaloge soli za posipavanje zasneženih cest pohajajo, več tovarn (npr. Peugeot in Renault) je zaprtih, avtoprevozniki zahtevajo posebno državno pomoč. Ministrstvo za prevoze je zaradi tega sestavilo krizni štab.

Belgijo pokriva pol metra snega, ki je paraliziral cestni in železniški promet, a reke so zamrznjene. Šole so po večini zaprte. V vsej državi je stekla solidarnostna akcija za pomoč revnim z nabiranjem odej, živeža in pečic.

V Španiji je zaradi mraza umrlo kakih 20 oseb: v Vitorii (Baskija) so namerili izjemno 17 stopinj pod ničlo, a prvič po 25 letih je snežilo tudi na Balearskih otokih. Hud mraz je v središče samega Madrida prignal celo lisico.

Bukarešto in velik del jugovzhodne Romunije prekriva poldrugi meter debela snežna odeja, ki je skoraj docela paralizirala avtomobilski promet.

V Sloveniji niso potrebne več redukcije

Kljub visoki porabi zagotovljena dobava elektrike v Jugoslaviji

Po vsej državi velike težave zaradi slabega vremena

LJUBLJANA — Požrtvovalni vzdrževalci v termoelektrarni Šoštanj so včeraj odpravili okvaro in tako redukcije niso več potrebne. Stanje v omrežju je seveda še vedno kritično, saj je poraba za celih deset odstotkov višja od načrtovane, vendar bi ob razumnem varčevanju in seveda ob brezhibnem delovanju vseh naprav, slovenski energetiki lahko »zvozili« te kritične trenutke.

Zvezni minister za energetiko Rade Pavlović je včeraj sporočil, da je Jugoslavija 8. januarja dosegla absoluten rekord v porabi elektrike. No, ta dogodek, ob katerem (čeprav gre za rekord) nikjer ni igrala godba, so »proslavili« z redukcijami samo v Sloveniji. Drugod so se reševali z uvozom elektrike in pozivi občanom, naj vendarle razmislijo, ali ne bi kazalo ugasniti kakšno žarnico ali peč. Ti pozivi so seveda ob takih nizkih temperaturah, kakršne so doživljali te dni, precej akademske narave in tako je Beograd včeraj spet potolkel rekord: 20 milijonov 549 tisoč kilovatnih ur (za 30 odstotkov več kot običajno).

Elektrarno v Šoštanju so torej včeraj popravili, kaže pa, da bodo manjše tudi težave v ostalih objektih. Temperatura se je namreč včeraj dvignila in tako preplaha, ki je nastal zaradi zamrzovanja črpalk ni več. Res pa je, da so gladine rek zelo nizke, zato je nekaj težav s pitno vodo (znižal se je nivo talnic), pa tudi nekatere tovarne, ki potrebujejo veliko industrijske vode, so v škripcih.

Tegobam zaradi pomanjkanja elektrike se je ponovno pridružil tudi sneg. V nekaterih delih Jugoslavije je spet začelo snežiti, marsikje so doživeli kar prave snežne viharje, ki puščajo za seboj zamete in obupane komunalce. Metež je v Makedoniji trajal kar deset ur. Promet je močno oviran, poškodovani pa so tudi nekateri električni vodi. Zaradi snežnih plazov je skoraj popolnoma odrezan od sveta Debar.

Poseben problem predstavlja snežna ujma na Kosovu. Veliki zameti so izolirali področja Djakovice, Peči, Dečanov in nekaterih drugih predelov v Metohiji. V snegu sta obtičala dva avtobusa, več cistern, kamionov in avtomobilov. Oblasti so oklicale obsedno stanje in aktivirale štabe civilne zaščite, pa tudi inšpekcije. V Prištini so se namreč že pojavili špekulantje. Zaradi otežkočene preskrbe mest so namreč nekateri trgovci in peki začeli navijati cene prehrambenim proizvodom, nekatere občine pa nasploh tarnajo, da jim zmanjkuje živeža, čeprav bi morale imeti rezerve za takšne primere.

Na Donavi dežurajo ledolomilci, ki odstranjujejo ledene čepe, zaradi katerih je ovirana plovba. To je posebej usodno za elektrarne na mazut, ki težko čakajo na gorivo. Skrbi so imeli tudi železničarji saj so šele ob 13. uri uspeli vzpostaviti normalno stanje na progah Beograd - Skopje, Sarajevo - Kardeljevo in Šabac - Ruma. Iztirilo je nekaj vagonov, na progi Beograd - Skopje pa je prišlo do trčenja vlaka Atene - Dortmund s cestnim plugom. (dd)

• Samo trdna in enotna manjšina

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Senatorka KPI Jelka Gerbec je spomnila, da mineva že 22 let od prvega predloga za zaščito Slovencev v Italiji, da pa so v tem času rešili podobna vprašanja drugih manjšin v Italiji. Sodi, da bo pri oblikovanju zaščitnega zakona najbolj sporna točka priznanje Slovencev v videmski pokrajini. Pritrdila je, da je enotnost Slovencev pomembna, vendar bo za dosego čimboljšega zakona treba pritegniti tudi vse tiste italijanske sile, ki lahko k temu prispevajo.

Filibert Benedetič (PSI) pa se je zavzel za večjo afirmacijo slovenske kulture, za katero je večinski narod več ali manj gluh. To lahko delno opravi kulturna dejavnost manjšine, neprimerno več pa je mogoče doseči z bogatejšim posredovanjem kulturnih dobrin matičnega naroda.

Tako kot Slovenci iz Italije so predstavili svoje probleme tudi avstrijski Korošci in Slovenci iz Porabja. Tudi Korošci so poudarjali, kako važna in učinkovita je njihova enotnost, povezana z napredno avstrijsko javnostjo. Od vojne do zdaj je Avstrija (po uradnih statističnih podatkih) zreducirala, asimilirala več kot polovico Slovencev. Od tod je razumljiva njihova občutljivost na poskuse, da bi odpravili dvojezično šolstvo in odpor proti vsiljevanju drugih protimanjšinskih zakonov, kompromisov ter pritiskov, da se odpovedo še tistim malo pravicam, ki jih imajo. Predstavniki Slovencev iz Porabja pa so povedali, da se njihov položaj počasi izboljšuje, da pa potrebujejo pomoč države matičnega naroda, predvsem pri negovanju jezika.

Predsednik predsedstva SR Slovenije France Popit je z obžalovanjem ugotovil, da so rezultati pri uveljavljanju pravic vseh treh skupnosti samo delno zadovoljivi. »Največja poguba bi bila,« je dejal Popit, »če bi razdrli doseženo enotnost. Samo trdna in enotna manjšina lahko postane subjekt, to je enakopraven partner pri določanju svojega položaja v družbi in razmerah, v katerih živi. Pozdravil je tudi dejstvo, da narodne skupnosti niso več osamljene v državah, kjer obstajajo, ampak da pridobivajo vedno več zaveznikov iz naprednih vrst. Zagotovil je nadaljnjo podporo boju za uveljavitev pravic po enakopravnosti na kar poleg številnih dokumentov zavezuje tudi strateška opredelitev Jugoslavije do manjšinskih vprašanj, kot jo je oblikoval Edvard Kardelj in kot se uresničuje tudi v Jugoslaviji. »Čutimo obvezo do povezanosti z borbo in razvojem slovenskih narodnih skupnosti kot matični narod, kot slovenska samoupravna socialistična družba in kot prva moderna suverena slovenska država,« je dejal France Popit.

Tudi ostali manj formalni del novoletnega srečanja predstavnikov Slovencev iz vseh štirih držav je minil v pogovoru o razmerah, v katerih živijo, v izmenjavi izkušenj in v želji, da bi taka srečanja postala tradicionalna.

JURE PENGOV

Sodstvo o odgovornostih politične oblasti

RIM — »Če je sodstvo v bistvu porazilo terorizem rdečih brigad, ni pa obenem zatrlo terorističnih pokolov, gre to pripisati tudi nezadostni zaslombi, ki je je bilo v preteklosti deležno pri institucijah pod nadzorstvom politične oblasti.« Tako zatrjuje osrednji izvršni odbor vsedržavnega združenja sodnikov v listini, s katero naproša predsednika vlade in ministra za notranje zadeve ter pravosodje za vrsto nujnostnih sestankov, kajti resna nevarnost, ki danes preti republiki, zahteva popolno in lojalno sodelovanje vseh državnih dejavnikov. Sodstvo bo do kraja opravilo svojo dolžnost v obrambo demokracije, piše v listini, zahteva pa največjo »pozornost in učinkovitost celovitega raziskovalnega aparata«, predvsem pa sprejetje obveze, da se sodnikom zagotovijo »vse strukture in sredstva, ki so jim potrebna vpričo njihove težke naloge«.

Pomenljiva in hkrati zaskrbljujoča izjava sodnijskega združenja je sovpadla s slovesnostmi ob odprtju novega sodnega leta v raznih mestih Italije in z zaostritvijo polemik, ki zadevajo preiskavo o predbožičnem bombnem atentatu na brzec Neapelj - Milan oziroma delovanje tajnih služb, kakor tudi neurejene razmere v sodstvu.

Njeno utemeljenost je posredno potrdil sam pravosodni minister Martinazzoli, ko se je v neprotokolarni obliki udeležil svečanosti na prizivnem sodišču v Bologni, da bi z ene strani izpričal solidarnost in obžalovanje za pokol na vlaku, z druge pa poudaril obvezo glede pobud za rešitev problemov, ki tarejo italijansko sodstvo in še posebej bolonjske sodnike zaradi posledic atentata.

Toda vrnimo se k pokolu z dne 23. decembra, ki mu je bolonjski glavni tožilec Ottavio Lo Cigno po Martinazzolijevem posegu posvetil večji del svojega poročila. Po zagotovilu, da so se preiskovalci lotili dela z vso možno predanostjo, je tožilec naglasil: »Hipotez o tem, kdo je strašni zločin naročil in kdo izvršil, je več: ko pa bi se prezgodaj in zgolj emotivno opredelili za eno, bi bilo to nevarno, ker bi lahko preiskavo preusmerilo s tira, zato upoštevajo preiskovalci zaenkrat vse možnosti. Nuja po razkrinkanju storilcev, še zlasti pa »terorističnih central«, narekuje popolno sodelovanje med sodstvom in vsemi drugimi institucijami ter varnostnimi službami, drugače bo tudi ta zločin ostal nekaznovan.«

Glavni tožilec je tudi izrazil zadovoljstvo, ker je notranji minister zagotovil preiskovalcem sodelovanje varnostnih služb.

Vroča tiskovna konferenca

BEOGRAD — Na včerajšnji tiskovni konferenci Siniše Korice, jugoslovanskega ministra za tržišče in splošne gospodarske zadeve, je prišlo do precej vročih besednih dvobojev. Novinarji namreč niso bili preveč zadovoljni z razlago, češ da zadnji val podražitev in nasploh stanje na področju cen oziroma inflacije še nima dramatičnih elementov. Vztrajal je pri podatku, da je bila inflacija lani vendarle nižja kot leta 1983: 52,4 proti 58,4 odstotka. Nato je še poudaril, da je vlada prepričana, da se bo inflacija letos še naprej zniževala. Najnovejše podražitve niso razlog za paniko, saj bodo povprečno rast maloprodajnih cen okrepile le za tri odstotke.

Treba pa se bo seveda boriti z velikimi pritiski naraščajočih stroškov, je priznal Korica. ZIS tudi letos razmišlja o intervencijskem uvozu v primerih, ko preveč požrešnih domačih proizvajalcev ne bo mogoče drugače ukrotiti. Zakonom tržišča bo treba prilagoditi tudi davčno in denarno politiko, še naprej pa naj bi se zmanjševal drag uvoz. Korica je omenil pozitivne rezultate pri zmanjševanju porabe motornih bencinov z 2,1 milijona v letu 1981 na 1,7 milijona v lanskem letu. Ob sedanjih cenah bencina in napovedih novih podražitev bo po mnenju novinarjev takšnih »uspehov« v prihodnje še veliko več...(dd)

Šesterčki v Rimu

RIM — *V rimski bolnišnici San Camillo so se včeraj rodili šesterčki, štirje moškega, dva pa ženskega spola. Njihovo zdravstveno stanje ni najboljše, saj tehtajo kot nedonošenčki v 30. tednu nosečnosti le po približno kilogram vsak. Zdravstveno osebje pripominja, da bo najbolj kritičnih prvih 48 ur; če to obdobje preživijo, ne bi smelo biti večjih težav.*

Tridesetletna Mara Di Pietro se je hormonsko zdravila, da bi lahko zanosila in prav zato šesterčki bolj malo presenečajo. To je namreč že četrto rojstvo šesterčkov v Italiji v zadnjih desetih letih, odkar hormonsko zdravijo žensko sterilnost.

LINEA

»Linea« obvešča cenjene stranke, da se danes prične

RAZPRODAJA

moških, ženskih in športnih oblačil

s popusti od 20% do 80%

ULICA CARDUCCI 4 - Telefon 631188 - TRST

Obv. občini 5/12/84

MOBILSEDIA s. n. c.

pohištvo in stolice za opremo

Ul. Flavia di Stramare 95/a — Tel. 23-23-60

V TRGOVINI DONAGGIO

● *razprodaja*
● *razprodaja*
● *razprodaja*

zimskih moških in ženskih oblačil

DONAGGIO - Nabrežje 3. november 9 - TRST

Nadaljuje se mraz s polarnimi temperaturami

Tudi v naši deželi veliko težav zaradi izrednih vremenskih razmer

VIDEM — Furlanija - Julijska krajina je še vedno v ledenem objemu z nizkimi temperaturami ter mrzlim vetrom in ledom, ki povzročajo številne težave in nevšečnosti.

V teku včerajšnjega dne se je stanje na cestah dokaj izboljšalo v primerjavi z jutranjimi urami, ko je v noči zapadli sneg močno oviral promet. Tudi po avtocesti, kjer je dopoldne med Quartom d'Altino in Mestrami še snežilo, se je promet odvijal normalno. Družba ANAS je seveda imela veliko dela, še posebej na odseku državne ceste med Amarom in Tolmečem (zaradi poledice), ki jo je posipala s soljo in šodrom.

Oba prelaza, tako Monte Croce Carnico kot Mauria, sta bila prevozna brez večjih težav in brez zimske opreme. S področja Kanalske doline gre ponaviti, da je zimska oprema priporočljiva v Reklanski dolini in sicer med Saletom in Nevejskim sedlom. Zimska oprema pa je obvezna na pokrajinski cesti, ki pelje s Tablja na Mokrinje (od km 5 dalje). Vse ostalo ceste so prevozne brez težav.

Nadaljuje se tudi zelo mrzlo vreme. Najnižje temperature v noči med torkom na sredo so namerili v Forni di Sopra in Saurisu z 18 stopinjami pod ničlo. Pri Belopeških jezerih je najnižja temperatura dosegla —17 stopinj, na Nevejskem sedlu —15 stopinj, v Ravascletu —17 stopinj, v Tolmeču —11 stopinj, v Vidmu pa —8 stopinj. Okrog 12. ure je bilo pri Belopeških jezerih in v Forni di Sopra —15 stopinj, na Nevejskem sedlu —13 stopinj, v Ravascletu —12 stopinj, v Saurisu —10 stopinj, v Tolmeču —7 stopinj, v Vidmu pa —2,8 stopinje (s 47 odstotki vlage).

Z izjemo Pordenona, kjer se je v opoldanskih urah pokazalo sonce, je bilo povsod drugod po deželi oblačno. Po dolinah na Trbiškem in po nižinski Furlaniji je pihal zelo mrzel veter, v Trstu pa močna burja. Tudi lagune in druge vode so bile včeraj še vedno pod ledeno skorjo.

Na ronškem letališču, kjer je deželna letalska družba Aligiulia zaradi izrednega meteorološkega stanja in istočasnih številnih bolezenskih odsotnosti osebja ukinila letalske zveze do 18. januarja, se je ostali letalski promet odvijal normalno. Tudi v železniškem prometu (z izjemo Trsta) ni bilo večjih težav.

Najhujše težave zaradi tako slabih vremenskih razmer pa morajo prenašati tisti prebivalci s potresnega območja Furlanije, ki še živijo v montažnih hišicah. Bojazen obstaja, da bi se tudi v Furlaniji ponovilo, kar se dogaja v južni Italiji, kjer so se polarnim temperaturam pridružile tudi obilne padavine snega, kar bi nedvomno še otežkočilo življenje prizadetih.

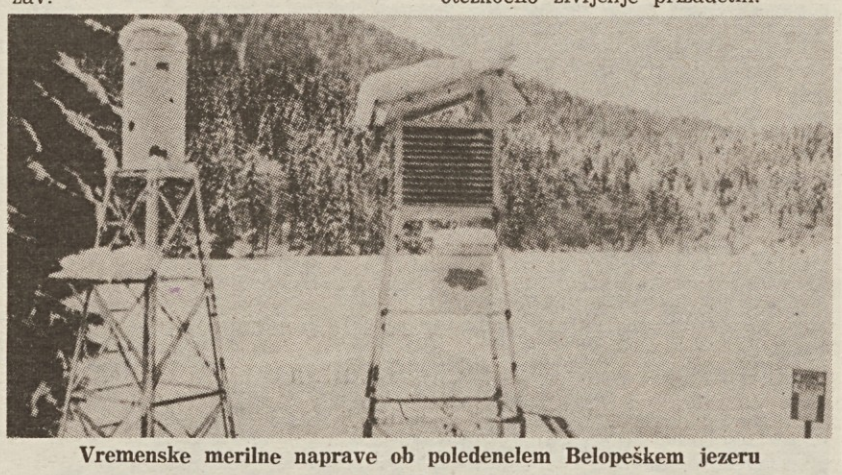

Vremenske merilne naprave ob poledenelem Belopeškem jezeru

Po povratku KD v občinski svet

Prizadevanja občinskih upraviteljev iz Tipane

TIPANA — Opozicija KD se je po obdobju odsotnosti, ki je sledila izvolitvi novega župana Elia Berre (nasledil je Giuseppu Balochu, oba pa pripadajo občinski listi) ponovno vrnila (19. decembra lani) v občinski svet. Njena vrnitev z bistveno pozitivnim zadržanjem, čeprav je v opoziciji, dokazuje, da je KD zaenkrat opustila poizkus, da bi razpustili občinski svet zaradi pomanjkanja večine izvoljenih. Občinska lista namreč razpolaga le s pičlo večino, upravni akti novega odbora pa dajejo vtis, da ima popolno zmožnost upravljanja in da se je zavzela, da bi odgovorila na vse potrebe prebivalstva.

Njegova glavna skrb je položaj podjetja CEI iz Ferrare, ki bi po nalogu deželne uprave moralo opraviti obnovitvena dela na od potresa prizadetih poslopjih. Če je v Tipani stanje zaskrbljujoče, ni pa nič manj rožnato v drugih občinah, kjer bi to podjetje moralo opraviti podobna dela. Občinska uprava misli, da bo lahko čimprej dodelila dela krajevnim podjetjem, ko bo enkrat prejela dovoljenje od deželne uprave.

Do preverjanja o konsenzu občinske uprave iz Tipane je vsekakor prišlo ob prazniku za ostarele na sedežu socialnega centra, katerega se je udeležil tudi ansambel »Zvezde« z Opčin. Prisoten je bil tudi župan Berra, med drugimi pa je v imenu slovenskih kulturnih društev govoril tudi prof. Viljem Černo, ki je prisotne pozdravil v slovenščini. Ostarelim iz Tipane so ponudili sladkarije, občinske oblasti pa so jim predvsem izkazale prisrčnost in pozornost.

Ambicija občinske uprave in predvsem njenega župana pa je, da bi utrdili podjetje Mipot iz Viškorše, ki bi lahko nudilo kakšno novo delovno mesto in da bi proučili in uresničili nove gospodarske posege.

Žal pa zaradi svoje prisotnosti nikakor ne izstopa Gorska skupnost Terskih dolin, na katero se je občinska uprava že obrnila s programom zahtev, ki pa so bile doslej usmerjene v popolnoma nasprotno smer.

Križana odprla obnovljeni hotel v Folgarii

FOLGARIA — V kraju Carbonare di Folgaria na istoimenski visoki planoti v tridentinski pokrajini so pred kratkim odprli obnovljeni hotel Turist, ki ga upravljata Križana Zlatan Bogatec in Neva Tence, brat in sestra, ki sta se odločila za skupno pot na turistično-gostinskem področju. »Čeprav sem več kot 25 let vodila frizerski salon v mestu,« nam je povedala Neva Tence, »je bila moja skrita želja vedno ta, da bi odprla svoj hotel ali svojo restavracijo. Lani jeseni se mi je ponudila edinstvena priložnost, govorila sem z bratom, ki je mogoče bolj kot jaz nagnjen za to dejavnost in odločila sva se za usoden korak. Zavedam se, da v začetku ne bo lahko, življenje je pač samo eno in zato je vredno nekoliko spremeniti vsakdanji ritem in tudi vsakdanje navade.

Zakaj sva izbrala prav Folgario? Prvič zato, ker sva tukaj dobila najboljše pogoje za novo dejavnost, drugič pa, ker si ta kraj v zadnjih letih močno utira pot v konkurenci smučarskih središč, kot dokazuje tudi dejstvo, da je bil dvakrat zaporedoma sedež vsedržavnega festivala Unità na snegu.«

Hotel, ki ga upravljata Križana, stoji v bližini žičnic, ki peljejo na tamkajšnja visokogorska smučišča in tudi zelo blizu tekaških prog, za katere tamkajšnja visoka planota slovi daleč naokrog. Hotel Turist (tel. (0464) 75106) nudi tedenske smučarske pakete in je zato primeren zlasti za šole in za družine, odprt pa bo do Velike noči. »Kljub inflaciji in kljub velikim stroškom so cene uslug v našem hotelu v bistvu iste kot v lanski sezoni,« nam je še povedala Neva Tence, ki je v Folgario prinesla skupno z bratom tudi kraško in tipično kriško kuhinjo. V njunem hotelu deluje namreč edina ribja restavracija v tridentinskem pogorju.

Delegacija iz Tolmina bo danes obiskala Videm

VIDEM — Delegacija sindikatov in občinske skupnosti iz Tolmina, ki jo bo vodil predsednik Vojko Robič, bo danes gost delavske zbornice iz Vidma.

Na pogovorih bosta delegaciji proučili vprašanja skupnega interesa, ki so povezana z delavskim svetom s posebnim poudarkom na zaščito tuje delovne sile in na gospodarski razvoj obmejnega področja.

Tolminska delegacija, ki se bo pogovarjala tudi z videmskim županom Angelom Candolinijem in predsednikom trgovinske zbornice Giannijem Bravom, se bo poleg tega srečala še z upokojenci in delavci iz čedajskega območja in iz Benečije.

Evropski poslanci KPI v naši deželi

TRST — Sinoči je dospela na obisk v Furlanijo - Julijsko krajino delegacija evropskih komunističnih parlamentarcev, ki bo imela celo vrsto srečanj s tukajšnjimi političnimi, gospodarskimi in družbenimi dejavniki. Članica delegacije Vera Squarcialupi se je tako sinoči v Pordenonu že srečala s tamkajšnjo zvezo za zaščito okolja.

Danes se bo delegacija KPI, v kateri je tudi tržaški poslanec Giorgio Rossetti, srečala s predstavniki deželnega sveta in deželnega odbora, pogovore pa bo imela tudi z deželno sindikalno zvezo GCIL - CISL - UIL. Jutri zjutraj se bodo komunistični poslanci srečali z deželnimi gospodarskimi krogi, popoldne ob 16. uri pa se bodo v tržaškem Novinarskem krožku sestali s slovensko enotno delegacijo, nakar bodo imeli tiskovno konferenco, na kateri bodo podali obračun obiska v naši deželi.

Ali bi bilo tako gospodarsko sodelovanje še »obmejno«?

KOPER — *Položaj v zvezi z obmejnim gospodarskim sodelovanjem se iz leta v leto slabša, so ugotovili delegati treh zborov skupščine obalne skupnosti na torkovi seji in se zavzeli, da bi najkasneje letos morali na tem področju narediti red. »Če bi prebrali vsa izhodišča o tem sodelovanju iz leta 1954 in upoštevali vse sporazume od videmskega, tržaškega, goriškega in navsezadnje tudi osimske, bi ugotovili, da je zdajšnji način reševanja te problematike vse dalj od temeljnih, dogovorjenih ciljev,« je menil predsednik skupščine obalne skupnosti Livij Jakomin.*

»Lani smo v zvezi z obmejnim gospodarskim sodelovanjem z Italijo govorili kot o »legalnem švercu«, sprejeli smo za vse udeležence enako omejitev, letos kaže, da bo še slabše, nihče pa se od odgovornih ne vpraša, kaj to pravzaprav pomeni za uresničevanje osimskih sporazumov,« je še dodal predsednik obalne skupščine.

Lani so z odlokom ZIS za vse omejili na 15 odstotkov vrednosti celokupne menjave med Italijo in Jugoslavijo. S tem naj bi razpolovili iz leta 1983 doseženo menjavo po tržaškem in goriškem sporazumu. V letu 1984 sta Jugoslavija in Italija po obeh sporazumih zamenjali za 891,5 milijarde lir blaga, to je približno 20 odstotkov več, kot leto prej (namesto, da bi bil za skoraj polovico manjši). Obmejno gospodarsko sodelovanje je lani še zmeraj pomenilo približno tretjino vse menjave med Italijo in Jugoslavijo, odloku torej ni uspelo znižati tega deleža na 15 odstotkov. Nejasnosti in administrativno odločanje o pogojih menjave po obeh sporazumih so povzročile presežek jugoslovanskega gospodarstva v izvozu, tako da je bilo nekaj časa več kot 80 milijard lir brezobrestno vezanih na italijanskih avtonomnih računih (to naj bi po nekaterih izračunih prineslo našemu gospodarstvu devet do deset milijard lir čiste izgube). Poleg tega pa je omejevanje menjave prekinjalo utečene posle in povzročalo spore ob razdeljevanju izvozno-uvoznih kvot.

Delegate skupščine obalne skupnosti pa je najbolj motila informacija, da bi naj po novem odloku izenačili vse jugoslovanske udeležence in sicer tako, kot je predlagala sekcija zz pospeševanje obmejnega gospodarskega sodelovanja z Italijo pri Gospodarski zbornici Jugoslavije, da bi vsi udeleženci od ustvarjenih deviznih pravic 27,5 odstotka izločili za skupne potrebe. Združeno delo z obmejnega območja pa naj ne bi bilo nikakršna izjema. V tem primeru sploh ne bi šlo več za »obmejno« gospodarsko sodelovanje, temveč le za eno od oblik blagovne menjave med Jugoslavijo in Italijo.

»Marsikdo ne pozna v celoti pomena obmejnega gospodarskega sodelovanja, saj ne gre le za gospodarske tokove, ampak za gospodarsko-politični akt,« je menil Drago Mislej, sekretar medobčinskega sveta SZDL Koper. Leo Fusilli, predsednik skupščine interesne skupnosti za prosveto in kulturo pripadnikov italijanske narodnosti pa je menil, da bi brez take oblike sodelovanja težje uresničevali politiko narodnostnega sožitja in dvojezičnosti. Zato so delegati obalne skupščine sklenili opozoriti vse odgovorne republiške in predvsem zvezne forume, da bi pri sprejemanju novih določil o obmejnem gospodarskem sodelovanju z Italijo morali upoštevati tudi drugi del predloga prej omenjene sekcije za pospeševanje gospodarskega sodelovanja z Italijo pri Gospodarski zbornici Jugoslavije, da namreč za proizvodne organizacije z obmejnega območja ne bi veljale enake omejitve, kot za ostale udeležence v tej menjavi.

BORIS ŠULIGOJ

TONE SVETINA

Med nebom in peklom

339.

Imel je čas, da kritično misli o sebi in o stvareh, v katere je bil zapleten brez svoje volje. Ugotovil je, da so stvari, ki se jim človek ogne, pa tudi take, ki se jim je mogoče ogniti, če se o pravem času zave, kam peljejo.

Popivodova grožnja je imela okus po pepelu. Čutil je, da ga je vsak dan manj, da je kot zemlja, ki jo sproti odplavlja voda. So bili že njegovi prvi koraki napačni? Ga vodijo v blodnjak kot vola v klavnico? Kar je mislil pozabiti, so se spomnili drugi. Odstraniti pričo, je rekel Batog. Nihče ne mara človeka, ki ve za sramoto ali majhnost tistih, ki so postali veliki. So poti, ki se začno razhajati, preden bi lahko tekle vzporedno, So srečanja, ki vodijo v nesrečo. Hodil je po poti, na katero ne bi bil smel nikoli stopiti. Oče mu je večkrat dejal, da je prva zamera boljša od zadnje.

Težko je biti osamljen, kot so nekatere živali. Kdo ve, ali tudi živali poznajo žalost. Spoznanja, ki jih je obujal, so bila grenke zeli. Gorje mu, kdor je pijan od samozaupanja vase! Gorje mu, kdor preceni svoje moči! Požro ga tisti, ki so se ga najbolj bali. Začutil je, da ga postaja strah. Strah pa je nesposobnost za obvladovanje misli in položaja. Strah mehča oholost. Tudi Batoga je bilo strah, čeprav se je delal pogumnega in se je šalil z usodo.

Zdaj je natanko vedel, da je odporen proti strahu, ki prihaja od zunaj, pa brez moči pred tistim, ki prihaja od znotraj. Bal se je svojih. Ni imel obrazca, kako bi se jim zoperstavil. Strah pred neznanim ga je uničeval in krepil obenem. Slutil je, da se mora pripraviti na spopad z neznanim. Tesnoba pa ga je obdajala celo v sanjah.

To enolično čakanje, ko je kopnel njegov bataljon, je pretrgala nesreča. Z ostankom ljudi je bil v hlevu, kjer so pregledovali orožje. Nenadoma je nekdo kriknil. Bomba gori! Vedel je, da je časa samo štiri in pol sekunde, Sedemnajstletnemu partizanu Tončku, ki je bil pred kratkim prišel v odred, se je sprožila paradajzarica, privezana k pasu. Bomba je šumela in omrtvičila vse okrog sebe. »Lezite!« je zavpil nekdo od vodnikov. Deček je hipoma prebledel, objel bombo z obema rokama in se vrgel na trebuh. Eksplozija ga je vrgla od tal. Odtrgala mu je obe roki v zapestjih in mu spremenila črevesje v krvavo kašo. Samo premikal je ustnice, ki so mu jih močili z vodo. Umrl je, še preden so mu spravili črevesje v trebušno votlino. Kakšna hrabrost v nekaj delcih sekunde! Noben od soborcev ni bil niti ogreben. Občutek za skupnost — to je tisto, kar drži ljudi skupaj, ne pa kazni in ustrelitve za vsako figo. Moč je zavest in samoodgovornost posameznika za obstoj celote.

Ob tej nenavadni smrti se je Karlo zavedal sile, ki drži gibanje skupaj in ga vodi naprej. Sklenil je, da se ne bo predal malodušju ne užaljenosti. Zrl bo dejstvom v oči z enakim mirom, kot je gledal v line utrdb, s katerih so sovražniki sejali smrt.

Nekaj dni po tem žalostnem dogodku se je v bataljonu ustavil odredni kurir, ki je hitel v korpusni štab in je bil Karlov dober prijatelj. Zaupno mu je povedal, kakšna katastrofa je doletela odred. Njegov štab, ki se ni s Prelož premaknil že več kot mesec dni, so v jutranjem mraku napadli Nemci in ga razbili. Požgali so vas in postrelili nekaj civilistov. Štab je bil opozorjen, da bodo Nemci napadli. Poročilu ni verjel. Batog je odšel k ljubici, Savo pa spat. O novici nista obvestila niti bataljona, ki je bil na dosegu, da bi lahko prišel na pomoč. Nista ukazala stroge pripravljenosti in izdala ukrepov za preprečenje napada. Po zaslugi obveščevalcev, ki so ravnali po svoje, pa Nemci le niso mogli presenetiti štaba, ker jih je zaseda zadržala z močnim ognjem in so se ogroženi lahko umaknili. Preden se je napadeni odred ustavil, je vas gorela z živino vred. Nezadovoljstvo ljudi je prekipelo. Razočarani so bili nad vojsko, ki naj bi jih branila. Novi poveljnik kapetan Savo pa se je razburil nad kritiko kmetov in aktivistov. Nepremišljeno je izrekel besede, ki mu jih niso mogli odpustiti: »Kaj se razburjajo, saj smo se rešili brez izgub! Požigajo pa povsod. Nič me ne gane, če pogori nekaj primorskih kmetij, saj je vsa Dolenjska v ruševinah.«

Z včerajšnje otvoritve sodnega leta na tržaškem sodišču

V Trstu manj kriminala in več civilnih prekrškov

Naša pokrajina še vedno »tranzitno področje« za mamila z Bližnjega vzhoda

Na tržaškem sodišču je bila včeraj zjutraj že tradicionalna slavnostna otvoritev sodnega leta, ki so se je udeležili najvišji predstavniki političnih, vojaških in drugih civilnih oblasti iz Furlanije - Julijske krajine. Slovesnosti sta se udeležila tudi predstavnika Višjega sodnega sveta in Vsedržavnega združenja sodnikov, glavno poročilo o »stanju pravice« v naši deželi pa je imel glavni tožilec pri tržaškem prizivnem sodišču dr. Ferruccio Franzot.

Prva in tudi glavna ugotovitev, ki izhaja iz Franzotovega poročila je ta, da je Furlanija - Julijska krajina v primerjavi z drugimi italijanskimi deželami (zlasti na Jugu) relativno zelo mirna dežela, čeprav smo v zadnjih mesecih priča nekaterim zaskrbljujočim znakom naraščanja kriminala. To velja skoraj izključno za videmsko pokrajino, kjer smo v zadnjih dveh mesecih zabeležili kar tri umore. Političnega kriminala v naši deželi po mnenju dr. Franzota skorajda ni, čeprav smo si od glavnega tožilca včeraj pričakovali vsaj omembo črnega prevratništva, ki ima kljub določenemu »molku« zadnjih mesecev v našem mestu še vedno precej razpredene politične korenine.

V Trstu ne delujejo tolpe organiziranega kriminala, ki nima nikakršnega družbenega ali gospodarskega zaledja in zato je treba redke kriminalne podvige (rope, tatvine itd.) pripisati izključno »pobudam« posameznikov, ki v veliki večini primerov nimajo nobenih vezi z mafijo ali s kamoro. Pač pa je naša pokrajina tudi v preteklem letu potrdila vlogo »tranzitnega področja« za skoraj vsa mamila, ki prihajajo iz Bližnjega vzhoda in ki so namenjena v severno Italijo in v druge severnoevropske države. S tem v zvezi je dr. Franzot izrazil priznanje finančni straži in drugim organom javne varnosti, ki so v letu 1984 zaplenili veliko količino mamil ter aretirali 23 razpečevalcev, večinoma tujih državljanov.

Nekoliko bolj zaskrbljujoč pa je položaj na področju civilnih obravnav, kjer je v prejšnjem letu naraslo število prekrškov. Sodišča v štirih pokrajinah naše dežele so imela največ dela s finančnimi prekrški (stečaji in podobno) in tudi s pravnimi spori med zasebniki in med zavarovalnimi družbami glede avtomobilskih nesreč, ki pri nas iz leta v leto naraščajo. Naraslo je tudi število razporok, za kar nosi zasluge predvsem Trst, ki je baje med prvimi mesti v državi po številu razveljavljenih civilnih porok.

Dr. Franzot je v svojem poročilu tudi obravnaval že kronično pomanjkanje sodnikov v deželnem sodnem okrožju, občuteno pa je tudi pomanjkanje upravnega osebja po sodiščih, kar močno otežkoča zlasti delo na preturah, ki imajo kot znano sedaj nove in bolj razširjene pristojnosti na področju kazenskega zakonika. Glavni tožilec je tudi ocenil položaj v zaporih, ki ni rožnat, zlasti če pomislimo, da so vse stavbe, kjer imajo svoj sedež zapori, zelo stare in torej že od zdavnaj neprimerne. To velja tudi za tržaški Koroneo, ki ima trenutno 253 gostov, 23 več kot jih dovoljuje zakon. Od teh 253 zapornikov jih je samo 85 takih, ki jim je sodišče že odredilo dokončno kazen.

DANES NA UNIVERZI

Prof. Jože Pirjevec o narodnem vprašanju

V dvorani Ferrero na tržaški leposlovni fakulteti (Ul. dell'Università 7) bo danes popoldne prof. Jože Pirjevec predaval o narodnem vprašanju v slovenskem in v italijanskem odporniškem gibanju. Srečanje spada v okvir tečaja, ki ga prireja Deželni zavod za proučevanje odporniškega gibanja v sodelovanju z inštitutom IRRSAE.

Jutri seja Slavističnega društva v Trstu

Jutri, 11. januarja, ob 18. uri se bo v Gregorčičevi dvorani (Ul. sv. Frančiška 20, Trst) letos prvič sestalo na redni seji Slavistično društvo v Trstu, da bi razpravljalo o smernicah, načrtih in nalogah slavistične stroke pri nas. Sejo sicer sklicuje društveni odbor, vendar je zaradi zanimivega dnevnega reda odprta vsem članom, poznavalcem in ljubiteljem slavistične problematike.

● **Gostje doma za ostarele »M. Capon«** in centra za pomoč ostarelim na domu z Občin so se zahvalili bersaljerjem sekcije »Toti« za decembrski koncert v zavodu.

Poklicni zavod »Jožef Stefan« razpolaga od ponedeljka z dvema novima učilnicama

Poklicni zavod za industrijo in obrt Jožef Stefan razpolaga od ponedeljka z dvema novima učilnicama. Prostora sta v drugem nadstropju šolskega poslopja v paviljonu B v komprenzoriju pri Sv. Ivanu: enega bo zavod uporabil za učilnico, drugega pa za računalniški laboratorij.

Ravnateljstvo poklicnega zavoda je že avgusta lani zaprosilo tržaško občino naj poseže pri tržaški pokrajini, ki je lastnik šolskega poslopja, da bi zavodu Stefan dodelili nekaj učnih prostorov v dotlej še neizkoriščenem drugem nadstropju. Poklicni zavod se je zaradi večjega števila razredov (letos 13, v lanskem šolskem letu 12) spet znašel pred perečim vprašanjem pomanjkanja prostorov. Občinski odbornik za šolstvo Vattovani si je sicer ogledal prostore, ker pa vse do decembra ni bilo odgovora na prošnjo po prostorih, je vodstvo šole decembra spet urgiralo pri občini, da bi se stvari premaknile z mrtve točke.

Česar niso bile zmožne napraviti oblasti, so pa storili starši, profesorji in neučno osebe. 25 staršev, 10 profesorev in člani neučnega osebja so s prostovoljnim delom ob sobotah popoldne in ob nedeljah zjutraj v kratkem počistili dve učilnici v drugem nadstropju, hodnik in stopnišče, prepleskali stene in položili tla, tako da so bili ob koncu božičnih in novoletnih počitnic prostori nared.

Kot rečeno bo en prostor služil za učilnico, drugi pa za računalniški laboratorij. Šola namreč razpolaga z dvema računalnikoma, namerava pa še boljše opremiti laboratorij, da bo zadostil novim potrebam, ki jih narekujejo šolske dejavnosti. Na zavodu Stefan so namreč v sklopu profesorskih programov uvedli za vse tri oddelke (monterjev RTV, kemijskih operaterjev in orodnih mehanikov) pouk računalništva, in sicer dve uri tedensko.

S prizadevnostjo staršev, profesorjev in neučnega osebja je tako poklicni zavod lahko dobil tiste prostore, za katere je že zdavno zaprosil pristojne oblasti, ki pa so bile doslej gluhe za te prošnje.

Natečaj za učitelja za pomoč prizadetim otrokom

Sindikat slovenske šole — tajništvo Trst obvešča zainteresirane učitelje, da je na šolskem skrbništvu na ogled razpis natečaja za vstop v stalež na slovenski osnovni šoli in sicer kot pomožni učitelj za pomoč prizadetim otrokom. Razpisano je samo eno prosto mesto.

Prošnjo lahko predložijo učitelji, ki imajo predpisano specializacijo za poučevanje prizadetih otrok.

Rok za predstavitev prošnje zapade 19. januarja 1985. Pismena naloga bo 18. marca 1985.

Na šolskem skrbništvu je na ogled tudi ministrska okrožnica, ki se nanaša na premestitve učnega osebja osnovne šole. Zainteresirani učitelji bodo dobili na skrbništvu tudi obrazce prošenj. Rok za predložitev prošnje zapade 25. januarja 1985.

Izidi volitev za obnovo deželne komisije za naše šole

Deželni šolski urad je sporočil uradni izid volitev za obnovo deželne komisije za vprašanja slovenske šole, ki jo pridvideva zakon štev. 932 iz leta 1973. Volitve so bile 13. decembra lani.

Izvoljeni so bili: Miroslava Braini (predstavnica didaktičnih ravnateljev), Aldo Štefančič (predstavnik ravnateljev nižjih srednjih šol), Giuseppe Rudez (predstavnik ravnateljev višjih srednjih šol), Marco Paulin (predstavnik učiteljev), Leopold Devetak (predstavnik profesorjev nižjih srednjih šol) in Samo Pahor (predstavnik višjih srednjih šol).

Zveza industrijcev o davčnih spremembah

Medtem ko bo Slovensko deželno gospodarsko združenje z jutrišnjim sestankom (ob 20. uri v Gregorčičevi dvorani v Ul. sv. Frančiška) zaključilo krog množičnih srečanj o novostih zakonskega odloka z davčno reformo ministra Visentinija, bo imelo prav tako jutri svoje informativno predavanje tudi združenje tržaških industrijcev Assindustriali.

Novosti bodo članom orisali davčni izvedenci dr. Valentincic, polkovnik finančne straže Spigai, dr. Lanza in dr. Calligaris. Podrobni analizi besedila zakonskega odloka bo sledila navedba obvez industrijskih podjetij za obdobje do izdaje podrobnejših ministrskih navodil. Srečanje bo jutri, ob 16. uri na sedežu zveze na Trgu Škorklja 1.

V bolnišnici mlad brezposelni invalid ki je uklenjen protestiral pred Občino

Tržaška občina ni storila vsega, kar je v njeni pristojnosti, da bi nudila primerne pogoje za življenje Lucianu Rusconiju, mlademu brezposelnemu invalidu brez stanovanja, ki je več kot mesec dni uklenjen v verige protestiral pred tržaško občinsko palačo na Trgu Unità. Ta očitek je občinski svetovalec Tržaškega gibanja Paolo Parovel iznesel v svojem odprtem pismu tržaškemu županu, v katerem ga seznanja, da so morali Lucianu Rusconiju 3. januarja prepeljati v bolnišnico na Katinaro, ker se je njegovo zdravstveno stanje (boleha namreč za sladkorno boleznijo in je v zadnjem mesecu shujšal kar za 13 kilogramov) še poslabšalo.

Parovel omenja, da je že pred časom predstavil v dvorani občinskega sveta seznam 1200 podpisov občanov za pomoč invalidu. Občina bi morala Rusconiju nuditi oskrbo, kar pa je storila z zamudo in povsem neprimerno za zdravstveno stanje Rusconija. Mladeniču je namreč občina plačala stroške za bivanje v penzionu, ki ga obiskujejo pretežno prostitutke; v neogrevani sobi, kjer Rusconi sploh ni imel možnost, da bi si segrel hrano. Za prehrano je invalid prejemal tedensko 30 tisoč lir podpore za nakup hladnih jedi, kar sploh ni primerno za njegovo zdravstveno stanje.

Parovel v svojem posegu želi, da bi bil Rusconi deležen tiste pomoči, ki je v takih primerih običajna: primerno ogrevano bivališče in hrano v pričakovanju zaposlitve (na Krajevni zdravstveni enoti je še nekaj mest za invalide, ki niso še zasedena) ali ponovnega izplačila pokojnine.

● **Tržaška občina** je na Trgu Libertà pred avtobusno postajo uvedla prednostno progo za avtobuse. Ukrep je bil potreben, ker so vozniki parkirali svoja vozila pred postajo in tako mnogokrat ovirali izhod avtobusov. Prednostna proga se začenja ob izhodu iz postaje in teče za nekaj desetin metrov do semaforja v bližini poslopja s hišno številko 2.

Zanimiva razprava o kraškem stavbarstvu

Tržaška pokrajina prireja jutri v okviru razstave »Kamnita hiša« okroglo mizo na temo »Graditi na Krasu danes«. Sodelovali bodo Luciano Semerani z beneške univerze, Marco Pozzetto s tržaškega vseučilišča, Luciano Venier, ravnatelj urbanističnega oddelka na deželi, tržaška arhitekta Marino Kokorovec in Gigetta Semerani ter gosta iz Slovenije Vojteh Ravnikar in Matjaž Garzarolli. Pred okroglo mizo bodo predvajali film o kraški arhitekturi, ki sta ga izdelala Damjan Gale in Vojteh Ravnikar. Srečanje bo ob 17. uri v dvorani Baroncini (Ul. Trento 8).

Razstava »Kamnita hiša« bo odprta do 15. januarja.

Despot - ena osrednjih figur sodobne slovenske dramatike

Kljub ledenemu mrazu in naletavajočemu snegu se je v torek zvečer v Slovenskem klubu zbralo prijetno poslušalstvo ob predavanju, ki sicer po naslovu sodeč ni obetalo kdove kako aktualno temo. Vabilo pa je vsekakor ime predavatelja, Tarasa Kermaunerja, s katerim ponavadi ne izostane živahna in na trenutke precej burna razprava.

In tako je bilo tudi tokrat. Pod naslovom Vprašanje despota v dramah Aleksander praznih rok Vitomila Zupana in Aleksander Veliki Vladimira Kavčiča, je Kermauner razvil literarno-politični esej, v katerem ni manjkalo tudi številnih zgledov in vprašanj iz sodobne slovenske dramatike nasploh. Despot je namreč ena osrednjih figur slovenske povojne dramatike, ki jo srečamo pri Javoršku, Torkarju, Kozaku, Smoletu, Rožancu in seveda pri Zupanu in Kavčiču. Razlog je iskati v obračunu s časom vojne in revolucije in v prizadevanjih za utemeljitev nove slovenske estetike povojnega časa.

V Kermaunerjevi analizi obeh Aleksandrov je v ospredju kritika revolucije kot univerzalnega pojma, ki poraja nov despotizem, ker ne zmore ločitve od tako imenovanega milenarizma, ne zmore prehoda iz predzgodovine v zgodovino. Med revolucijo padejo vse religije, vojna postane sveta, njeni voditelji pa mesije, popolni junaki. Kmalu po vojni pa zavest spozna, da nobena zmaga ni popolna, zato se začne spraševati, kdo je kriv za prelito kri, če ni pripeljala k zastavljenim ciljem. Vprašanja, ki si jih zastavlja današnja slovenska dramatika, potrjujejo dileme, ki jih je poznala že grška tragedija, ki je prikazovala obup, nemoč in zločinskost junakov in zmagovalcev.

Kermaunerjev esej ugotavlja v tako imenovani orientalizaciji ali bližanju tretjemu svetu eno glavnih potez povojne slovenske zgodovine in še posebno zadnjega desetletja. Drsenje iz Evrope ali balkanizacija, kot mu nekateri pravijo, je po njegovem mnenju ena največjih skrbi Slovencev, pa tudi jugoslovanske skupnosti.

Zlasti ta zadnja ugotovitev je sprožila dokaj polemično razpravo, v kateri je bilo veliko besed o razliki med Slovenci v matični domovini in zamejstvu, predvsem v političnem oziru. Razpravljalci so si bili enotni, da se ta razlika v zadnjih letih veča in da gre v prvi vrsti v škodo slovenskih manjšin, ki jim je v največjo oporo močna matica, medtem ko je njena notranja družbenopolitična ureditev za njih drugotnega pomena.

Taras Kermauner v krogu poslušalcev Slovenskega kluba in Kulturnega kluba Most

Burja s sunki nad 100 na uro, temperatura še krepko pod ničlo

Mraz povzroča hude težave in znatno škodo

Ob hudem in vztrajnem mrazu se je včeraj močno okrepila tudi burja, tako da nas še bolj zebe in da se sploh problemi zapletajo. Burja je namreč pihala s sunki nad 100 km na uro. Nebo je bilo oblačno, prejšnjo noč so zaplesale tudi snežinke, k sreči pa do sedaj (ko pišemo) snega ni. Predvidevanja metereologov pa govorijo o nadaljnjem mrazu in o spremenljivem vremenu. Toplometer je še vedno kazal krepko pod ničlo: minus 7 v Trstu in tudi do minus 12 na Krasu. Morje je razburkano.

Težav z mrazom je veliko, nekatere obravnavamo v posebnih člankih. Tu naj napišemo, da je delo v tržaškem pristanišču v bistvu ustavljeno. Ob pomolih čaka 18 ladji, dve čakata za vstop v pristan.

Veliko zamudo imajo vlaki; deželne relacije so še kar dobre, vlak iz Rima je imel po več kot 7-urno zamudo, iz Milana 1-urno itd. Včeraj je še kar redno delovalo letališče v Ronkah.

Za dva ali tri dni bo ostala zaprta cesta 202. Kot je znano, se je v bližini Proseka prevrnil tovornjak, ki je vozil kurilno olje, ki je preplavilo cestišče. Zaradi mraza je zamrznilo in nikakor ni bilo mogoče očistiti cestišča. Promet so preusmerili po obalni cesti in po pokrajinski cesti od Proseka do Sesljana.

Zastoji so na delovnih mestih in tudi nekatere šole so bile včeraj zaprte. Šolsko poslopje pri Sv. Jakobu je bilo nezakurjeno, pokvarile so se namreč grelne naprave. Že včeraj so jih popravili tako da bi morali slovenska srednja šola, osnovna šola in vrtec imeti danes reden pouk. Zaprtih je bilo tudi nekaj slovenskih vrtcev. V devinsko - nabrežinski občini so bili zaprti vrtci v Devinu, Sesljanu in v Mavhinjah. Danes bi moral delovati vrtec v Mavhinjah, ne ve pa se, kako bo z vrtcema v Devinu in Sesljanu. V vrtcu v Lonjerju je bil pouk samo dopoldne. Prekinili so ga zaradi pomanjkanja vode in kosila. V ostalih šolah je pouk normalen in tudi odsotnosti ni veliko.

Zaprte tudi nekatere tovarne

Hud mraz teh dni je prizadel tudi industrijski sektor. Zaradi prevelikega mraza v obratih so v nekaterih tovarnah prekinili z delom in jih zaprli. Od ponedeljka so tako ustavili delo v obratu bivše tovarne VM, ki se je od 1. novembra preimenoval v obrat Isotta, in v obratu Laboranti na Opčinah, kjer popravljajo železniške vagone.

Včeraj so prekinili delo tudi v tovarni Velikih motorjev. V tej tovarni so zaprosili za vpis zaposlenih v dopolnilno blagajno za dva in pol delovnih dni (do petka), medtem ko bi morali nadaljevati z delom v ponedeljek, 14. januarja.

»Marsikateri kmetovalec si bo to zimo zapomnil«

Nenavaden mraz je tokrat močno prizadel kmetovalce, predvsem tiste, ki gojijo povrtnino, cvetlice in oljke. Škode so tu že kar izjemne in bodo prizadele vse nas, posebno pa proizvajalce.

Znani vinogradnik in proizvajalec olja Zoran Parovel iz Mačkolj nam je povedal naslednje: »Z oljkami je hudo. Številne mlade oljke so že začele pokati. Tudi stare oljke so utrpele precej škode. Škodo bomo sicer točneje lahko ocenili, ko bo vreme bolj toplo, že sedaj pa je jasno, da je mraz hudo prizadel naše oljčne nasade.

K sreči je trta bolj trpežna in pri nas škoda ni še opazna. Bolj problematično bo verjetno v krajih, kjer je temperatura še nižja.«

Še huje je za cvetličarje, ki gojijo rože v toplih gredah.

Dokaj dramatični položaj nam je objasnil Miloš Kralj iz Slivnega, ki je med drugim tudi predsednik Cvetličarske in vrtnarske zadruge s Proseka. Povedal nam je naslednje: »Letošnji mraz je pobral veliko cvetja in sadik. Naše tople grede niso napravljene za tolikšen mraz. Tudi ogrevalne naprave so primerne za normalne zime. Če je 12 stopinj pod ničlo in če piha še tako močna burja, je povsem jasno, da ne moremo obdržati v gredah temperature, ki bi jo rože in predvsem sadike prenesle. Če bi želel segreti velike grede bi moral uporabiti cisterne kurilnega olja. Pa tudi z napravami za gretje so v takšnem mrazu težave. Ponoči moram vstajati in rešiti, kar se rešiti da. Že sedaj je jasno, da cvetlic za veliko noč ne bo. Recimo nageljni ne bodo zdržali. Da bi le rešili sadike. Veste, mi pozimi prodajamo malo rož, pozimi obdržimo sadike in ko je bolj mrzlo zakurimo, da nam ne zmrznejo. Potem imamo takoj ob koncu zime rože, ki jih prodajamo. Letos tega ne bo, ker nimamo kaj greti.

»Glejte,« je zaključil Miloš Kralj, »tu je ogromnega dela, ki ga ne bo nihče poplačal. Škoda bo izjemna in je ne bo lahko nadoknaditi.«

Prav tako žalostne podatke nam je povedal vrtnar s Kolonkovca Alojz Debelis. Ko smo ga vprašali za škodo je takoj odgovoril: »Zmrznilo je domala vse,« in dodal: »z vrtnarijo je pač tako; če gre gre, če ne gre, mora biti vseeno dobro. Ko pride hud mraz pozebe vse, razen če ni kaj v kaki posebno dobri legi. Tudi tople grede niso rešitev za tako nizke temperature. Ko je namreč temperatura zunaj tako nizka, kot je te dni, ni mogoče obdržati v toplih gredah živega srebra nad ničlo. Recimo cvetače, nekaj mraza zdržijo, sedaj pa nam je vse pobralo in tudi spomladi ne bo nič. Pobralo bo radič, špinačo in druge povrtnine; predvsem to, kar je zimskega ali sadike za pomlad. Morda bomo rešili le kaj malega. Na tržnicah bo cena zelenjave močno zrastla in sploh bo hudo pomanjkanje. Ko je ne bo, se bomo naučili ceniti zelenjavo. Stvari se bodo na tržnicah izboljšale šele, ko bodo uvozili zelenjavo iz toplih dežel, seveda bo draga. Mi vrtnarji pa bomo morali počakati na spomlad in takrat zavihati rokave, na novo sejati in saditi in skušati pridobiti, kar nam je odvzel letošnji mraz. Vsekakor se bo marsikdo spomnil te zime.«

Problemov seveda tu ni še konec. Na Krasu zmrzuje v hlevih. Probleme imajo vsi, ki imajo živali, problemi so z uskladiščenim krompirjem in drugim pridelkom, skratka, za kmetovalce bo letošnja zima resnična nesreča, ki jo bomo seveda občutili vsi.

Ribiška barčica v ledenem oklepu

Burja je še posebno nevarna za mopediste

Gasilci imajo te dni polne roke dela

Za gasilce polne roke dela

Gasilska služba je prav gotovo med tistimi, ki imajo v teh dneh hudega mraza in burje največ dela. Tržaški gasilci so včeraj — tja do poznega večera, ko smo zapirali redakcijo — našteli več kot 75 posegov. Med najštevilnejšimi vzroki materialne škode, je poleg nevarno visečih strešnikov, ometa, polken, anten, dimnikov itd., zahteval njihovo pomoč mraz. V številnih praznih stanovanjih se je namreč temperatura tako znižala, da so cevi zamrznile in nato — popokale. Posledice so se poznale pri spodnjih sosedih, ki so se kar na lepem znašli sredi poplave.

Sicer pa je bilo delo gasilcev tudi pisano in če hočemo — bolj banalno. V Ul. Commerciale so namreč »reševali« ležalnik, ki se je v sunku burje zasidral med veje platane, drugje pa razne predmete, ki so ravnotako z višine ogrožali nedolžne, a zaenkrat še vedno trpežne Tržačane.

V zadnjih sto letih je bilo 14 hujših zim

Ko smo se pred slabim tednom dni (tedaj smo se soočali šele s predhodnico sedanjega polarnega mraza) pogovarjali z znanim tržaškim vremenoslovcem prof. Silviom Pollijem, je označil tedanje, sicer sorazmerno nizke temperature, za nekaj povsem normalnega v januarju. Kot je njegova navada, nam je takoj postregel s statističnimi podatki, iz katerih se je dalo razbrati, da je bila temperatura prejšnji teden celo nad poprečjem.

Medtem je krepko stisnilo. Zato smo ga včeraj spet vprašali, kaj pravijo sedaj njegovi statistični podatki. »Zima je dejansko krepko pokazala zobe,« je bil njegov prvi komentar, »in jo bomo prav gotovo lahko uvrstili v seznam tistih, ki so se, začenši z neprekosljivo zimo leta 29 (pa tudi v letih 47, 56 in 63) najtrdneje vtisnile v ljudski spomin, čeprav letošnji dosedanji mraz še ni dosegel tistih negativnih vrednosti, ki so bile značilne za prejšnje polarne zime, in jih verjetno tudi ne bo.«

V 116 letih, odkar razpolagamo v Trstu s točno izmerjenimi vremenskimi podatki (vremenoslovni urad je začel s sistematičnim merilnim delom na zanesljivih napravah leta 1869, čeprav segajo prve, a ne povsem zanesljive meritve že v leto 1841), je bilo na Tržaškem vsaj 14 hujših zim, kot je letošnja. Zadnji polarni mraz sega vsekakor v leto 1963, pravi prof. Polli, ko so v mestu izmerili 9,1 stopinje pod ničlo (letošnja najnižja znaša 7,5 stopinje). Poleg tega je polarni mraz trajal skoraj štiri tedne, medtem ko je bila dva dobra tedna neprekinjeno najvišja dnevna temperatura pod ničlo.

Še hujše je bilo leta 1956, ko je bila v mestu najnižja temperatura —13.6 stopinje in je živo srebro kakih 16 dni vztrajalo na vrednostih, ki so nihale med 7 in 13 pod ničlo.

Tudi leto 1954 velja za eno najbolj mrzlih, čeprav temperatura ni segla niže od 7 stopinj pod ničlo. Zato pa je tedaj prispevala svoje burja, katere sunki so presegli 171 km na uro in dosegli absolutni rekord za Trst. Pročelje nekdanje železniške postaje na Campu Marziu je oklepala tedaj 8 cm debela ledena plast morskih pljuskov, se spominja prof. Polli.

Hujše zime od letošnje so bile še v letih 1947 (—11,6 stopinje v mestu), 1940 (—9), 1932 (—8,5), 1930 (—7,6), 1926 (—8,4), in seveda 1929.

Toda letošnji mraz se še ni končal. Kaj lahko še predvidevamo? »Jasno je, pravi prof. Polli, da se tako ogromna polarna masa, kakršna se je te dni zgrnila nad zapadno Evropo, ne more kar tako izčrpati. Običajno je vsekakor potrebnih več dni, da gre najhujši mraz mimo. Prav tako je potrebnih nekaj tednov, da se položaj popolnoma normalizira. Kako bo dejansko čez teden dni pa v tem trenutku ne more točno predvideti nobena vremenoslovska postaja.«

Cvetoči posli za mehanike

Cvetoči posli v teh dneh za tržaške mehanične delavnice. Ledeni mraz povzroča marsikatero preglavico avtomobilistom, zlasti tistim, ki jih je nizka temperatura zalotila povsem nepripravljene, z motorji avtomobilov, ki niso kos nenavadni ujmi. In vendar Trst ni Stockholm!

»V teh dneh imamo res nenavadno dosti dela, tako da smo morali nekatere avtomobiliste odsloviti in jih napotiti v bližnje delavnice,« nam je povedal Ottavio Verginella, delovodja v delavnici FIAT - Grandi. »Ljudje so pri nas povsem nepripravljeni za zimo, tudi tisti, ki se smatrajo za spretne in izkušene avtomobiliste. Največji križ je z avti na dizelski pogon, ki jim zgoščena nafta ne dopušča vžiga motorja, oziroma jim povzroča velike težave pri vožnji. Za vse to pa je treba poskrbeti prej in torej ne zvoniti po toči, kot delajo sedaj mnogi tržaški avtomobilisti. Nekateri krivijo celo italijansko nafto, da ni primerna za tako nizke temperature. To bo morda deloma držalo, res pa je tudi, da potrebuje dizelski motor pozimi posebno nego. Nafti je treba ob vsakem tankanju dodati posebne pospeševalnike in če je potrebno tudi določeno količino bencina. Paziti pa je treba, da so vsi filtri vedno čisti.

razstave

V prostorih Tržaške kreditne banke, Ul. F. Filzi 10, razstavlja Franko Vecchiet.

V galeriji Cartesius je še danes, 10. januarja, odprta razstava tržaškega slikarja Alda Bressanuttija.

Do 16. januarja bo v občinski galeriji na Trgu Unità razstavljal slikar in kipar Renzo Moreu.

razna obvestila

V Društvu slovenskih izobražencev bo v ponedeljek, 14. t. m., ob 20.30 bo prof. Pavle Merku predstavil dve novi deli profesorice Fedore Ferluga - Petronio. Gre za študij o Ivanu Trinku ter za razpravo o Cerkvi v Sloveniji, ki sta izšli v Padovi oziroma v Trstu.

ANED - Tržaška sekcija, Ul. Crispi 3 (tel. 730-306), organizira za bivše deportirance, njihove družine in prijatelje komemorativno potovanje ob 40. obletnici osvoboditve uničevalnega taborišča Buchenwald. Odhod iz Trsta z avtobusom 8. aprila, povratek v Trst 15. aprila. Prenočitev v Münchnu, obisk taborišča Dachau, prenočitev v okolici Erfurta, komemoracija v Buchenwaldu, prenočitev v Pragi in na Dunaj. Kompletni penzion. Skupna cena 600 tisoč lir. Informacije na sedežu ANED.

†

Dne 9. januarja nas je zapustila naša draga

Alojzija Novak

Pogreb drage pokojnice bo jutri, 11. t.m., ob 11. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Žalostno vest sporočajo sestri Marija, Mira z možem Viktorjem, brat Nardo ter drugo sorodstvo.

Trst, Dolina, 10. januarja 1985

10. 1. 1983 10. 1. 1985

Ob 2. obletnici smrti drage matere

Marije Tence vd. Maganja

se je spominja

sin Mario

V mrazu in ledu je hudo tudi divjim živalim

Hud mraz, ki že od konca starega leta pritiska v Italiji in tudi v naši deželi, povzroča divjadi nemalo težav. Še posebno težko je za živali, ki živijo v goratih predelih in ob obali. Sicer strokovnjaki deželne gozdne službe zagotavljajo, da zaenkrat hujših problemov ni, stanje pa bi se lahko naenkrat izostrilo, če bi ta področja prekrila snežna odeja. Kar rešuje divjad pred stradanjem je zaenkrat prav dejstvo, da je sneg bolj malo in da torej lahko najde kaj za pod zob, ne da bi ji bilo treba — ob tako nizkih temperaturah — preko velikih daljav.

Osebje deželne gozdne službe si vsekakor vsak dan ogleduje prehode divjadi in možnosti njene prehrane. Najtežje je za gamse, srne, srnjake in muflone, ki prebivajo okrog Belopeškega jezera, kjer so zabeležili v preteklih dneh tudi 32 stopinj pod ničlo. Mraz je nekoliko razredčil njihove vrste, predvsem med najstarejšimi in torej najobčutljivejšimi živalmi. To je v naši deželi tudi edini primer, da bi divjad poginila zaradi mraza.

Alarm se je sprožil tudi ob obali, na lagunarnem pasu med Gradežem in Maranom, kjer živi zelo številčna družina raznovrstnih ptic, ne manjka pa tudi perutninarjev in seljivcev. Ledena skorja je na najbolj plitvih mestih prekrila morsko gladino, tako da imajo ptice težave pri prehrani. Zaenkrat rešujejo to svoje eksistenčno vprašanje tako, da odletijo v notranjost, kjer je voda, v bolj toplih kanalih, še vedno tekoča.

Tako za gorsko kot obmorsko divjad, skrbi vrsta javnih služb in zasebnih prostovoljcev. Od že omenjene deželne gozdne službe, do pokrajinskih odborov za lov, od posameznih lovskih družin do članov Sklada za zaščito živali (WWF).

Blagovni promet v tržaškem pristanišču

Blagovni promet v tržaškem pristanišču se je v lanskem letu zvišal za 1313 odst. v primerjavi s prejšnjim letom. Edino področje, ki je zabeležilo manjši promet, je bil izvoz lesa, kar je v največji meri prizadelo Avstrijo, ki je močan izvoznik lesa. Upad izvoza lesa gre predvsem pripisati politični nestabilnosti na Bližnjem vzhodu, ki je bil doslej velik uvoznik lesa.

Danes pred 40 leti so fašisti napadli Boršt

Domače prebivalstvo se s spoštovanjem spominja svojih padlih, ki so dali življenje za svobodo

Letos je leto pomembnih obletnic: obletnic, ki jih bodo proslavljali v svetu, kot tudi obletnic, ki so pomembne za nas tu, na tem področju, in ki se jih bo naše prebivalstvo prav gotovo spomnilo s spominskimi svečanostmi, polaganjem vencev pred spomenike padlim, pa tudi s toplo mislijo na vse tiste, ki jih ni več in ki so pred tolikimi leti padli, ali izgubili življenje v taboriščih, ječah, v internaciji zato, da bi se svet osvobodil nacifašizma, da bi ponovno svobodno zadihal, da bi se ustvaril mir, toda resnični mir za vse.

Prve take pomembne obletnice se danes spominjajo prebivalci Boršta. Danes pred 40 leti je prišlo namreč v tej majhni vasici do grobega divjanja zločinske policijske bande Gaetana Collottija in SS oddelkov, ki so v tistem mračnem jutru pred 40 leti obkolili vas, ker so hoteli na vsak način najti partizanski bunker, v katerem je bila skrita tudi partizanska radiooddajna postaja, ki je šla nacistični komandi v Trstu še posebno na živce, saj je obveščala partizanske edinice in prebivalstvo o resničnih dogodkih na raznih bojiščih in o tem, da se nacifašistične sile razkrajajo in da se bliža njihov konec.

Še danes so v Borštu žive priče tistega mračnega dogodka, ko so podivjani fašisti zgodaj zjutraj prihrumeli, ob podpori SS enot v Boršt. Prišli so z določenim namenom. Rekli so, da je v vasi skrit ranjen partizanski borec ter da hočejo vedeti, kje in kdo ga skriva. Prav tako so hoteli vedeti, kje je skrita partizanska radiooddajna postaja, ki je bila tedaj povezana, tako s partizanskimi poveljstvi v zaledju, kot tudi z zavezniško komando na frontah v Italiji. Vedeli so, da je v vasi tudi več skritih bunkerjev, vedeli so, da se v Borštu večkrat zadržujejo partizani, vedeli so tudi da je prebivalstvo povezano z antifašističnim bojem in da sodelujejo z osvobodilnim gibanjem.

Dušan Munih - Vojko

Stanislav Gruden

Ivan Grzetič - Žitomir

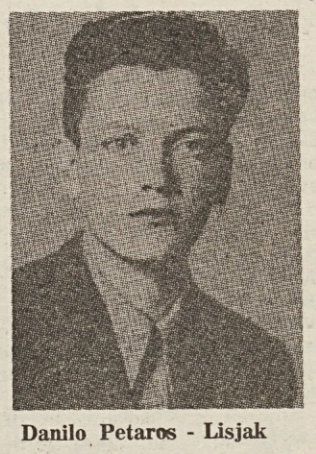

Danilo Petaros - Lisjak

Ko so tisto sredo pred 40 leti pridrveli v vas, so imeli fašisti v rokah že spiske imen domačinov, ki so jih začeli poditi iz postelj in jih zgnali v gostilno k Len'nim. Kmalu je bila na dvorišču te gostilne in v njenih spodnjih prostorih zbrana skoraj vsa vas. Tistega dne je bilo v Borštu zelo mrzlo, saj je prav nekaj dni pred tem sneg pobelil vso okolico, tako da je bilo ozračje hladno. V spalnici gostilne pri Len'nih si je Collotti uredil sobo, v kateri je začel s svojimi pajdaši najprej z izpraševanjem, nato pa z mučenjem domačinov. Če ni šlo drugače se je poslužil tudi električnih mučilnih naprav. Na spisku je imel imena tistih, ki so bili še posebej osumljeni, da sodelujejo z osvobodilno fronto. Te je dal privezati na stolico in jih mučil z električnim tokom do nezavesti. Ko so nesrečneži omedleli, so jih polili z vodo, jih tako zopet spravili k zavesti in nato nadaljevali z mučenjem. 18 so jih tako skoraj do smrti izmučili, nekatere od teh pa so popeljali po vasi z ukazom, da jim pokažejo, kje so bunkerji in kje so partizani. Nihče od mučenih ni povedal ničesar. Vsi so molčali in stisnili zobe. Toda njihov molk ni zadostoval, saj so imeli fašisti že podatke, kje približno naj bi bili bunkerji skriti in kje naj bi bila radiooddajna postaja.

Vedeli so na primer, da je skrit bunker pri Petarosovih na št. 89, ki ga je med drugimi gradil tudi Roman Rapotec. Tudi njega so mučili z elektriko in zahtevali, da jim pove točno mesto bunkerja. Sam Collotti se je s svojimi banditi odpravil z njim do tega bunkerja. Ukazal je Rapotcu naj gre v hlev in odpre vhod v bunker. Še prej pa so njegovi pajdaši oddali nekaj strelov v hlev. Nato so Rapotca potisnili v hlev, sami pa so ostali zunaj. Ko jim je hotel zbežati, so ga fašisti, s streli iz brzostrelke, pokosili. Ker partizani iz bunkerja na te prve strele niso odgovorili, je imel Roman še toliko moči, da se je izvlekel iz hleva in nato obležal pred hišo.

Fašisti si niso upali v bunker, zato so si izmislili novo zvijačo, da bi spravili partizane iz njega. Prignali so pred vrata bunkerja 7 vaščanov in vaščank in jih postavili okoli vhoda. Za vsakim vaščanom je bil skrit policist.

Bilo je okrog enajstih, ko se je nenadoma zaslišalo oglušujoče streljanje. Niti danes še žive priče tistega dogodka ne vedo povedati, kako se je pravzaprav začelo in kdo je odprl dvižni vhod v bunker, ki ga je še tisto jutro na sveže prekril s slamo Danilov oče Mihael Petaros. Iz bunkerja je priletela ročna granata. Takoj za njo pa se je skozi vhod prerinil partizan Vojko z rusko brzostrelko v rokah, s katero je začel kositi po presenečenih fašistih. Ta trenutek zmešnjave je izkoristil, se pognal iz hleva čez dvorišče, po bregu navzdol. Skoraj bi si bil rešil življenje, a med begom ga je pokosil strel iz rafala, ki je prišel s postaje, kjer so bile SS edinice. Tako je padel partizan - heroj, Dušan Munih - Vojko, doma iz Volč pri Tolminu, ki ga domačini niso in tudi ne bodo pozabili.

Z njim sta bila v bunkerju še partizanski radiotelegrafist Ivan Grzetič - Žitomir, doma iz Podgorja pod Slavnikom in Stanislav Gruden - Strela iz Šempolaja pri Nabrežini. Oba sta obležala pod fašističnimi streli, Žitomir pred vrati hleva, Strel pa na dvorišču.

Četrti član takratnega partizanskega kolektiva v Borštu je bil vaščan Danilo Petaros - Lisjak, ki je opravljal pomembne naloge v številnih operacijah partizanskih edinic za osvoboditev Primorske, Istre, Trsta in pri akcijah zavezniških vojaških sil za osvoboditev Severne Italije. Danila tiste noči ni bilo v bunkerju, ker se ni dobro počutil. Ostal je doma, se skopal in preoblekel in se celo pošalil s svojo mamo, da je sedaj tako lepo napravljen, da bi lahko šel drugo jutro celo k poroki. Zgodaj zjutraj ga je oče zbudil in mu povedal, da je vas obkoljena od Nemcev in da so v vasi fašisti. Danilo je skočil iz postelje, prišel do senika ter od tam opazoval skozi špranje, kako bi se lahko rešil, ker je bilo na cesti že veliko fašistov. Eden od njih je medtem tudi miniral vrata senika tako, da bi bomba eksplodirala, če bi kdo hotel odpreti ta vrata. Ko je začelo okrog enajstih streljanje pri bunkerju in na dvorišču, je Danilo menil, da je prišel čas, da se mora, tako ali drugače, rešiti iz senika. Previdno je odprl vrata, tedaj pa je nastavljena bomba eksplodirala in mu močno ranila obraz. Kljub bolečinam, se je pognal na cesto, tu pa so ga že čakali fašisti, eden od njih mu je nastavil samokres na trebuh in sprožil. Težko ranjenega, so Danila fašisti zvlekli do gostilne pri Len'nih, kjer so ga obvezali in ga nato, s številnimi drugimi vaščani, odpeljali v vojašnico v Ulici Cologna. Še isti večer so Danila odpeljali v glavno bolnišnico, kjer so ga držali pod stražo dva tedna, nato pa so ga odpeljali v koronejske zapore. 5. aprila 1945 torej nekaj dni pred koncem vojne, je Danilo, star komaj 20 let, končal svoje življenje v krematoriju tržaške Rižarne.

10. januar 1945 bo ostal za večno zapisan v zgodovini Boršta, pa tudi v srcih vseh, ki so doživljali takratne težke čase. Ostal pa bo v spominu tudi mladim, kot simbol zvestobe in predanosti naših ljudi svojemu narodu, svoji zemlji in svobodi.

SEKCIJA VZPI - ANPI
Boršt - Zabrežec

vabi danes, 10. t.m., ob 19.30 v Prosvetno dvorano v Borštu na

PROSLAVO OB 40-LETNICI PADLIH TOVARIŠEV V BUNKERJU DNE 10. 1. 1945

Sodelujejo: učenci osnovne šole iz Boršta in dekliški pevski zbor PD Slovenec.

gledališča

VERDI
Danes, 10. t. m., ob 20. uri (red C in F) sedma predstava Debussyjeve opere »Pelléas et Mélisande«. Dirigent Louis de Froment, režiser René Terasson.

ROSSETTI
Danes, 10. t. m., ob 20.30, red četrtek, Nando Milazzo predstavlja Paola Stoppo v Pirandellovem delu »Il berretto a sonagli«. Igrajo: M. Crotti, A. Sorrentino, S. Lescovelli. Režija Luigi Squarzina. V abonmaju odrezek št. 5.

AVDITORIJ
Danes, 10. t. m., ob 20.30 bo Stalno gledališče predstavilo »L'amore delle tre melarance« s skupino Podreccovih lutk. Režija: Francesco Macedonio. V abonmaju odrezek št. 2. Vstopnice so na prodaj pri glavni blagajni v Pasaži Protti.

CANKARJEV DOM - LJUBLJANA
Velika dvorana
Jutri, 11. januarja, ob 20. uri: Simfonični orkester Slovenske filharmonije.
V nedeljo, 13. t. m., ob 18. uri: Benjamin Britten: Vojni rekvijem, simfonični orkester.
Mala dvorana
Danes, 10. januarja, ob 20. uri: Razseljena oseba. Režija Marjan Ciglič.
Srednja dvorana
Jutri, 11. januarja, ob 10. in 12. uri: H. W. Henze »Palček«. Mladinska opera.
Okrogla dvorana
Jutri, 11. januarja, ob 19. in 22. uri: M. Mikeln »Fraklova vrnitev«.
Velika sprejemna dvorana
V soboto, 2. februarja, ob 20.30: Tradicionalni 9. veliki ples Big Banda RTV Ljubljana.

izleti

KD Rdeča zvezda vabi na enodnevni izlet v Čedad oz. na Matajur za smučarje, ki bo v nedeljo, 20. t. m. Za informacije in vpisovanje telefonirati na št. 229-330.

koncerti

Glasbena matica obvešča, da bo 4. abonmajski koncert v sredo, 16. t. m., ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu. Nastopa GODALNI KVARTET Slovenske filharmonije.

Società dei concerti — Tržaško koncertno društvo
V ponedeljek, 14. t. m., ob 20.30 bo v gledališču Rossetti na sporedu koncert ansambla »Nuovo quartetto« iz Züricha.

kino

Ariston 17.00, 18.40, 20.20, 22.00 »La signora in rosso«. Režija Gene Wilder.
Eden 15.30 — 22.15 »Esperienze particolari«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Fenice 17.00 — 22.15 »Ragazzo di campagna«. R. Pozzetto, M. Boldi.
Excelsior 16.00 — 22.00 »I due carabinieri«. E. Montesano, C. Verdone in M. Boldi.
Nazionale Dvorana št. 1 16.00 — 22.00 »La storia infinita«.
Dvorana št. 2 16.00 — 22.00 »Gremlins«. S. Spielberg.
Dvorana št. 3 15.45 — 22.00 »Annie - Erotic USA«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Mignon 16.00 — 22.15 »Splash - Una sirena a Manhattan«.
Grattacielo 17.00 — 22.00 »Dune«.
Aurora 16.30 — 22.00 »Il mondo erotico di Olivia«.
Capitol 16.30 — 22.00 »L'allenatore nel pallone«. L. Banfi.
Vittorio Veneto 16.30 — 22.00 »Super porno«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Lumiere 16.30 — 22.00 »La grande truffa del rock'n'roll«.
Radio 15.30 — 21.30 »Beatrix, la schiava del sesso«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Alcione 16.00 — 22.00 »Inferno«. Dario Argento.

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

KD Rdeča zvezda obvešča, da bo prva vaja novoustanovljenega otroškega pevskega zbora v ponedeljek, 14. t. m., ob 16. uri v osnovni šoli v Saležu. Vabljeni vsi otroci od 5. do 10. leta starosti.

KD Kraški dom - Repentabor vabi na ogled predstave »Mali tabor starih - Beseda 84«, ki bo v soboto, 12. t. m., ob 20.30 v občinski telovadnici v Repnu.

Vaja TPPZ P. Tomažič bo jutri, 11. januarja, ob 20.30; seja glavnega odbora 12. t. m. ob 16. uri, v Partizanskem domu v Bazovici.

SKD Tabor - Opčine vabi člane na redni občni zbor, ki bo v torek, 15. januarja.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

KULTURNI DOM

GOSTOVANJE CANKARJEVEGA DOMA

Raymond Queneau

VAJE V SLOGU
komedija

Režija: JURIJ SOUČEK

Jutri, 11. januarja, ob 20.30
V soboto, 12. januarja, ob 20.30

IZVEN ABONMAJA

včeraj-danes

Danes, ČETRTEK, 10. januarja
GREGOR

Sonce vzide ob 7.44 in zatone ob 16.41 — Dolžina dneva 9.00 — Luna vzide ob 20.40 in zatone ob 10.15.

Jutri, PETEK, 11. januarja
PAVLIN

Vreme včeraj: temperatura zraka —5 stopinj, zračni tlak 1004,6 mb pada, veter 49 km na uro severozahodnik, burja s sunki 100 km na uro, vlaga 49-odstotna, nebo oblačno, morje razburkano, temperatura morja 8,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Andrea Iannello, Francesco Taurisano, Caterina Vescovo, Marco Girardi, Lorenzo Gulli.

UMRLI SO: 82-letna Carla Sluga vd. Abba, 81-letni Giuseppe Bicci, 94-letna Elvira Miniussi vd. Grusovin, 61-letna Luigia Kristancic vd. Clementi, 82-letna Giuseppina Pecenco vd. Fontana, 81-letni Luigi Ziz, 76-letni Mario Codiglia, 58-letni Agostino Desan, 81-letna Dorotea Cubel por. Presca, 77-letni Vincenzo Norante, 73-letni Mario Sergo, 76-letni Mario Lissiani, 74-letni Romano Boico, 80-letni Bruno Costoni, Tefsu Donik Gila Gabir (46 let).

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)
Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2, Ul. F. Severo 112, Ul. Baiamonti 50, Općine, Milje (Mazzinijev drevored 1).

(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Ul. Roma 15 in Ul. Ginnastica 44.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Ul. Roma 15, Ul. Ginnastica 44, Općine, Milje (Mazzinijev drevored 1).

LEKARNE V OKOLICI
Boljunec: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sesljan: tel. 299-197.

mali oglasi

PRODAM smučarske čevlje kartinger 40/41 in smuči rossignol 145. Tel. na št. 040/567-939.
PRODAM smuči elan 803, dolžina 1,10 m, vezi tirolya 30 ter smučarske čevlje nordica št. 32. Tel. 231-864.
IŠČEMO mizarje, obrtnike za namestitev pohištva. Tel. 040/575-145.
PRODAM rabljeno raznovrstno pohištvo skoraj novo. Tel. 040/54390.
IŠČEM stanovanje na Proseku. Tel. na št. 763-119.
MATEMATIKO IN FIZIKO inštruira izkušeni inštruktor. Informacije po telefonu 003865/21972 (N. Gorica).
PRODAM TEREN s trtami belega mešanega grozdja ter terana v Repnu. Tel. 227-404.
KAJUTNO JADRNICO TEQUILA m 7,10 zelo dobro ohranjeno ugodno prodam. Tel. 040/52277.
MOTOR IN MENJALNIK za fiat 500 prodam. Tel. 040/52277.
PRODAM manjšo parcelo ob strogi bližini morja pri Crikvenici. Ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika v Gorico pod šifro »Parcela«.

KRZNA — JOPE — NAŠITKI

PELLICCERIA CERVO
Trst, Drev. XX. septembra 16
Telefon: 796-301

PELLICCERIA ALBERTI
Ulica delle Torri 2

Priporočeni trgovini za vaše nakupe.

Igraca je otroku resna stvar

ORVISI

zanj ima najlepši dar

TRST — UL. PONCHIELLI 3

Prednaročnina za Primorski dnevnik za leto 1985

CELOLETNA . . . . . 80.500 lir
MESEČNA . . . . . 10.000 lir

Celoletna prednaročnina za PRIMORSKI DNEVNIK 80.000 lir + 500 lir kolka velja za tiste, ki jo poravnajo do 28. februarja. Po tem datumu bo celoletna naročnina znašala 120.000 lir + 500 lir kolka.
Vsem naročnikom bomo še naprej nudili brezplačno MALE OGLASE in ČESTITKE.

NAROČNINE SPREJEMAJO:

Uprava: Trst, Ul. Montecchi 6 — Tel. 794672
Urnik od 9. do 12. ure

Uprava: Gorica, Drev. XXIV. maja 1 - Tel. 83382
Urnik od 9. do 12. ure

Raznašalci Primorskega dnevnika

Pošta: Tekoči račun ZTT 11/5374

Tržaška kreditna banka:
Tekoči račun št. 1192

Hranilnica in posojilnica na Opčinah:
Tekoči račun št. 1718
Kmečka banka - Gorica:
Tekoči račun št. 8333
Kmečka in obrtna hranilnica in posojilnica v Nabrežini: Tekoči račun št. 756/03
Kmečko-delavska posojilnica - Sovodnje ob Soči:
Tekoči račun št. 269/03
Kmečko-obrtna hranilnica - Doberdob:
Takoči račun št. 654/23

ženska in njena stvarnost

Koliko naj traja desetletje žensk?

Letos se izteka desetletje, ki ga je Organizacija združenih narodov proglasila za »žensko desetletje«. V tem obdobju bi namreč morale razne včlanjene organizacije in pa mednarodni forumi, ki prav tako sodijo v sklop OZN, v bolj pospešenem tempu kot doslej preučevati tako imenovano žensko problematiko.

Že ob razglasu »ženskega desetletja« je bilo precej jasno, da ne bo prišlo do vidnejših konkretnih pobud, temveč da se bo v določenem roku zvrstila kopica specialističnih posvetov in splošnejših srečanj na zastavljeno temo. Zaključke in povzetke naj bi potem »jemale v poštev« vse članice OZN, predvsem pa države v razvoju.

Čeprav je žensko vprašanje v načelih skupno vsem državam, so bila namreč posvetovanja v glavnem usmerjena v preučevanje položaja žensk v manj razvitih državah, kjer so življenjski pogoji žensk veliko slabši kot drugod. Zaradi prepletanja strokovnih simpozijev, posvetovanj, ki so zadevala skoraj izključno stanje v nerazvitih državah in pa srečanj, na katerih so ženske iz različnih držav skušale ostalim posredovati osebne izkušnje, je skoraj nemogoče strniti zaključke raznih posvetov »desetletja«. Prav tako težko pa je sploh izraziti mnenje o opravljenem delu, kajti zbrati bi bilo treba nešteto utrinkov iz zelo raznolikih srečanj.

Vsekakor pa si lahko dovolimo trditev, da bi glede na učinke opravljenega dela »žensko desetletje« moralo trajati še precej let, če ne desetletij, kot so z upravičenim prizvokom zlobe pripominjale številne ženske organizacije. Tudi vse ženske, ki so po delovni dolžnosti vključene v organizacije OZN, so mnenja, da je delo na tem področju pravzaprav šele na začetku.

Med njimi in to na zelo odgovornem mestu je tudi jugoslovanska predstavnica: Dunja Pastizzi - Ferenčić je namreč že tri leta direktorica Inštituta Združenih narodov za raziskave in usposabljanje za izboljšanje položaja žensk. Inštitut, ki ima mednarodno kratico INSTRAW in uradni sedež v Dominikanski republiki, so ustanovili prav na začetku »desetletja«. Osnovno vodilo pri snovanju tega raziskovalnega inštituta je bilo spoznanje, da so ženske povsod po svetu, nekje bolj, drugje manj, v slabšem položaju kot moški. Iz tega sledi, da se iz tega izhodiščno slabšega položaja nikakor ne bodo premaknile, kot so mislile številne ženske organizacije po svetu (to je pa seveda stališče INSTRAW), če se bodo zapirale v lastni krog. Po mnenju strokovnjakov te visoko kvalificirane mednarodne inštitucije, ki ga je na nedavni tiskovni konferenci v Ljubljani potrdila tudi predsednica Pastizzi - Ferenčić, namreč ženskega vprašanja ni, ker se vse skupaj tiče celotne družbe. »Ko vključiš ženske v splošna razvojna vprašanja neke družbe, odpreš široko paleto najrazličnejših problemov — ki so bili dotlej del tako imenovanega ženskega vprašanja — za katere pa se nenadoma izkaže, da še zdaleč niso »rezervirani« samo za ženske in da se nikakor ne tičejo samo njih«, je med drugim poudarila Dunja Pastizzi - Ferenčić na ljubljanski tiskovni konferenci.

Sicer pa spoznanja, da so ženska vprašanja vedno bolj sestavni del razvoja sploh, niso bila ob ustanovitvi inštituta nikakršna novost za OZN, je pripomnila sedanja predsednica INSTRAW, saj OZN od vedno zagovarja stališče »We people — mi, ljudje«. Vendar pa je razkorak med načeli mednarodnih organizmom in prakso posameznih držav še vedno zelo velik. Med drugim se niti strokovnjaki, ki naj bi nadvse nepristransko preučevali na primer vlogo žensk v razvoju industrije posamezne države, niso otresli svojega strogo tehničnega prijema, ki mu lahko tudi rečemo, pripominja Dunja Pastizzi - Ferenčić, moški pogled na stvari.

Navedla je samo en primer, ki pa je nazorno pokazal, kako se stvari razvijajo, če se na vse gleda zgolj s strani strokovnjakov tehnične stroke. »Ko so v neki afriški državi gradili obsežne sisteme za namakanje in izsuševanje tal, ko so imeli torej veliko misli, projektov in konkretnih gradbenih del zbranih nekje na kupu, se tako rekoč ni domislil, da leži le deset kilometrov proč revna vasici, katere prebivalke so vse življenje kilometre in kilometre daleč prenašale na glavi vodo: zase, za svoje otroke, može, živino, polja, vrtove. Nihče se ni spomnil, da bi ta ogromni presežek vode speljal po nekajkilometrski cevi med ljudi, med ženske da bom bolj nazorna! Nihče se ni domislil, kaj bi tem ženskem pomenila voda, kaj bi lahko počele v tem času, ko bi bilo treba doma odpreti samo pipo! V tem času bi se lahko morda naučile brati in pisati, lahko bi se zaposlile, osamosvojile — svet bi se jim odprl, kot rečemo, in prav gotovo bi drugače vzgajale svoje hčere in sinove, kot so vzgajali njih. In to samo zaradi vode...« (Iz intervjuja v Naši ženi)

(bip)

V drznih oblačilih

V soboto se je končala oddaja »Fantastico 5«, v kateri je z drznimi kostumi nastopala tudi Eleonora Brigliadori

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal

10.00 Televideo - poskusni program
11.55 Vremenske razmere
12.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti
12.05 Pronto... Raffaella? - opoldanski program z Raffaello Carrà
13.30 Dnevnik 1
14.00 Pronto... Raffaella? zadnji poziv
14.05 Quark - Antologija znanstvena oddaja
15.00 Italijanske kronike - Kronike motorjev
15.30 Šolska vzgoja
16.00 TV film
16.30 Dokumentarna oddaja
17.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti
17.05 Sandybell - risani film
18.10 Knjižne novosti
18.40 Risanka
18.50 Italia sera - vodita E. Bonacorti in P. Badaloni
19.35 Almanah in Vremenske razmere
20.00 Dnevnik 1
20.30 Loretta Goggi in Quiz nagradno tekmovanje
22.00 Dnevnik 1
22.10 Gusar - TV nadaljevanka
23.10 Velike razstave
23.45 Dnevnik 1 - Zadnje vesti in Vremenske razmere

Drugi kanal

10.00 Televideo - poskusni program
11.55 Che fai, mangi? oddaja o prehrani
13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
13.30 Capitol - TV nadaljevanka
14.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
14.35 Tandem - glasba, zanimivosti in nagradna tekmovanja
16.00 Risanka
16.35 Šolska vzgoja
16.55 Due e simpatia - nadalj. dneva Madame Bovary - 10. nadalj.
17.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
17.35 Vediamoci sul due vodi Rita Dalla Chiesa
18.20 Športne vesti
18.30 Inšpektor Derrick - TV film
19.45 Dnevnik 2 - Vesti
20.20 Športne vesti
20.30 Nemico pubblico n. 2 TV priredba
22.00 Dnevnik 2 - Nocoj
22.10 Srečanje s kinematografijo
22.15 Športne vesti Ob koncu Dnevnik 2 Zadnje vesti

Tretji kanal

11.45 Televideo - poskusni program
16.25 Šolska vzgoja
16.55 Šolska vzgoja
17.15 Dadaumpa - veriete
18.15 Glasbena oddaja
19.00 Dnevnik 3
19.30 Deželne vesti
20.05 Šolska vzgoja
20.30 Madonna che silenzio c'è stasera - film Nastopata: Francesco Nuti in Edi Angelillo
22.00 Dnevnik 3
22.35 Avvanvera glasbenogovorni program
23.25 Sto italijanskih mest: Firence

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana

9.10 Zimski počitniški spored
10.30 Poročila
10.35 Zimski počitniški spored
17.40 Dežek z zelenimi prsti animirana zgodba
17.55 Portret Darinke Pavletič - Lorenčak
18.05 Uganke nad nitkami
18.25 Zasavski obzornik
18.40 Delegatska tribuna
19.10 Risanka
19.26 Zrno do zrna
19.30 Dnevnik I
20.05 Tednik
21.10 Ludwig - TV nadaljevanka
21.25 Dnevnik II
22.10 Retrospektiva domače TV drame I. Potrč - M. Mejak: Srečanje

Zagreb

8.25 TV koledar
8.40 Varuhi časa - otroška serija
9.10 Zimski šolski spored
10.30 Poročila
10.35 Zimski šolski spored
14.00 Zimski šolski spored
16.10 Videostrani
16.25 Smučajmo vsi izobraževalna oddaja
17.30 Poročila
17.35 TV koledar
17.45 Varuhi časa
18.15 Znanost
18.45 Mali veliki svet

Koper

14.00 TV - Novice
14.05 Za uho in oko - glasbena odd.
14.50 Obiskovalci - serijski film
15.45 Znamenje poveljstva
17.00 Modrost telesa - dokumentarec »Hokus Pokus« - 2. del
17.30 Bigfoot in divji deček
17.55 TV - Novice
18.00 Smučanje - svetovni pokal: Ženski smuk - posnetek
18.30 Risanke
19.00 Odprta meja - informativna oddaja v slovenskem jeziku Videotelex

V današnji ODPRTI MEJI bodo na sporedu tudi naslednje vesti:
TRST — Napoved prireditve Športnik leta in razgovor s Sašo Rudolfom
OPČINE — Popravila na šolah
TRST — Taras Kermauner v Slovenskem klubu
TRST — Slabo vreme v Furlaniji - Julijski krajini
TRST — Začetek sodnega leta
GORICA — Podatki o prehodih meje

19.30 TV D - Stičišče
19.50 Carlo Andreani, slikar restavrator
20.25 Košarka - pokal prvakov Cibona - Maccaby
21.50 TV D - Vse danes
22.00 Videomix - glasbena oddaja v živo z glasbenimi željami

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5

8.30 Quella casa nella prateria
9.30 Devi essere felice - film
11.30 Tuttinfamiglia
12.10 Bis - nagradno tekmovanje
12.45 Il pranzo è servito
13.25 Sentieri - TV nadaljevanka
14.25 General Hospital - TV nadalj.
15.25 Una vita da vivere - TV nadalj.
16.30 Buck Rogers - TV film
17.30 Tarzan - TV film
18.30 Help - nagradno tekmovanje
19.00 I Jefferson - TV film
19.30 Zig Zag - nagradno tekmovanje
20.30 Superflash - nagradno tekmov.
23.15 Prva stran
23.45 Šport

RETEQUATTRO

8.30 Brillante - novela
9.20 In casa Lawrence - TV film
10.10 Alice - TV film
10.30 Mary Tyler Moore - TV film
11.20 Samba d'amore - TV film
12.00 Febbre d'amore - TV film
12.45 Alice - TV film
13.15 Mary Tyler Moore - TV film
13.45 Tre cuori in affitto - TV film
14.15 Brillante - novela
15.10 Cuore - risanka
16.00 Piccole donne - risanka
16.30 In casa Lawrence - TV film
17.30 Febbre d'amore - TV film
18.30 Samba d'amore - TV novela
19.20 M'ama non m'ama - igra
20.25 Tony Arzenta - filmska drama
22.40 Športna rubrika
23.20 Quincy - TV film
00.20 L'asso nella manica - film

ITALIA 1

8.30 La grande vallata - TV film
9.30 La grande famiglia Wallenda
11.30 Operazione sottoveste - TV film
12.00 Agenzia Rockford - TV film
13.00 Chips - TV film
14.00 Deejay Television
14.40 La famiglia Bradford - TV film
15.30 Operazione sottoveste - TV film
16.00 Bim bum bam
17.40 La donna bionica - TV film
18.40 Charlie's angels - TV film
19.50 Il giro del mondo di Willy Fog
20.30 Il più grande amatore del mondo - filmska komedija
22.15 Variety - vse kar je v modi
23.30 Il terrore sul mondo - film
1.00 Mod squad i ragazzi di Greer

TELEPADOVA

13.00 Risanke
14.00 Marcia nuziale - TV film
14.30 Mama Linda - TV film
15.00 Risanke
16.00 TV film
17.00 - 19.20 Risanke
19.20 Illusione d'amore - TV film
19.50 Marcia nuziale - TV film
20.20 Quell'antico amore - nadalj.
21.20 La grande lotteria - TV film
22.30 Catch
23.30 Film

TRIVENETA

9.30 Dokumentarec
10.00 Film
11.45 TV film
12.15 Risanke
13.00 SWAT - TV film
14.00 Il triangolo delle Bermude
14.30 Computer - film
16.00 Filmski program
16.30 Risanke
17.00 Le ragazze di Blansky
18.30 Dokumentarec
20.00 Filmski program
20.30 La famiglia Stoddard - film

TELEFRIULI

18.30 Il selvaggio mondo degli animali - dokumentarec
19.00 in 20.00 Veronica, il volto dell'amore - TV film
20.30 Športna oddaja
21.45 Rubrika
22.05 Divji svet živali
22.45 Dražba

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20-9.00 Dobro jutro po naše: Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljica; 8.10 Slovenske popevke; 9.00-13.00 Dopoldanski program: Glasbeni mozaik; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Beležka; 11.40 Glasbeni potpuri; 12.00 Sestanek ob 12.00; 12.30 Glasbeni potpuri; 13.20 Glasba po željah; 14.10 - 17.00 Radijsko popoldne: Povejmo v živo; 15.00 Diskorama; 16.00 Na goriškem valu; 16.30 Glasbeni listi; 17.10 Naš športnik - nagrajevanje naših najboljših športnikov in ekip; 18.30 Glasbena priloga.

RADIO KOPER (Slovenski program)

13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Otvoritev - glasba za dobro jutro; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vreme, prometni servis; 6.15 EP; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 6.50 Objave; 7.00 II. jutranja kronika; 7.15 Objave, EP; 7.30 Jutranji servis; 8.00 Zaključek; 13.00 Otvoritev - danes na valu Radia Koper; med glasbo: Objave, EP; 13.40 Utrinki iz zamejstva: kantavtor Rino Chinese, Objave, EP; 14.40 Zanimivost, Pesem tedna; 15.15 EP; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik, Objave, EP; 17.00 Pogovor o...; 17.35 Iz zborovske zakladnice Jacobusa Gallusa; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER (Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijski dnevnik; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 17.30, 18.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 7.00 Dober dan; 8.45 Su e zo per le contrade; 9.15 Glasbena oddaja; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Popevka tedna; 10.10 L'aquilone; 10.35 Ingresso libero; 11.00 Kaj je novega; 11.30 Na prvi strani; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Glasbeno popoldne; 14.45 Edig Galletti; 16.00 Jugoslavija - vse o počitnicah; 18.00 Na koncertu; 18.45 Koncert za klavir in orkester; 20.00 Zaključek sporeda.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00-9.00 Jutranja oddaja; 9.00 Radio tudi mi; 10.30 Pesem skozi čas; 11.00 Odprti prostor; 11.10 Radijska priredba; 11.30 Il garage dei ricordi; 12.03 Via Asiago tenda; 13.20 Karavana; 15.03 Radio 1 za vsakogar; 16.00 Il Paginone; 17.30 Radio 1 - jazz; 18.10 Koncert za klavir in orkester; 18.30 Večerna glasba; 19.20 Na naših trgih; 20.00 Duecentomila e uno; 21.25 Košarka - pokal prvakov; 22.05 Danes zvečer tvoj glas; 23.05 Telefonski poziv.

RADIO 2

7.30, 8.30, 11.30, 12.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00-8.00 Jutranja oddaja; 8.05 Radio 2 predstavlja; 8.45 Radijska priredba - Matilde; 9.10 Discogame; 10.30 Radio 2 3131; 12.10 Deželni program; 15.00 La balia - novela; 15.42 Omnibus; 18.32 Ure ob glasbi; 19.50 Šola in vzgoja; 21.00 Radio 2 - jazz; 21.30 Radiodue 3131 - nočni program.

LJUBLJANA

6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00 Poročila; 6.00 Prometne informacije; 6.45 Prometne informacije; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Druga jutranja kronika; 7.35 Prometne informacije; 7.50 Iz naših sporedov; 8.05 Radijska šola za višjo stopnjo - Zgodovinski nastanek in razvoj blagovne reprodukcije; 8.35 Igraj kolce; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Ali poznate?; 11.35 Naše pesmi in plesi; 12.00 Na današnji dan; 12.10 Znane melodije; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Od vasi do vasi; 13.00 Danes do 13.00 - Iz naših krajev - Iz naših sporedov; 13.20 Osmrtnice, obvestila in zabavna glasba; 13.30 Od melodije do melodije; 14.05 Za mlade radovedneže; 14.20 Koncert za mlade poslušalce; 14.45 Naš gost; 15.00-15.25 Popoldanski mozaik; Radio danes, radio jutri; Obvestila in EP; 15.25 SP; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Obvestila in zabavna glasba; 16.00 Vrtiljak želja; 17.00 Studio ob 17.00 - glasba; 18.00 Z ansamblom Vita Muženiča; 18.15 Jezikovni pogovori; 18.30 Francoski skladatelji s Pihalnim kintetom RTV Ljubljana; 18.55 EP; 19.00 Radijski dnevnik; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Minute s klaviaturistom Miho Kraljem; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov; 21.05 Literarni večer z Nobelovim nagrajencem Jaroslavom Seifertom; 21.45 Lepe melodije; 22.00 Našim rojakom po svetu; 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini; 22.25 Iz naših sporedov; 22.30 Večerna podoknica; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev; 00.05-4.30 Nočni program.

V torek ponoči v mestu -7 stopinj

Mraz je včeraj nekoliko popustil vendar še nismo izven ledenega objema

Mraz je včeraj nekoliko popustil, čeprav so temperature še zmeraj precej nizke. V Gorici so v torek ponoči namerili okrog 7 stopinj pod ničlo, na bolj izpostavljenih krajih pa se je živo srebro spustilo do —10 oziroma —11 stopinj. Na ožjem Goriškem se je nekoliko umirila tudi burja in zato je bil mraz znosnejši. Če to velja za ožje območje Goriške, tega ni mogoče reči za kraški del in še zlasti za Tržič in okolico, kjer je burja pihala z nezmanjšano močjo tudi v torek ponoči in včeraj, premetavala strešnike, odkrivala dimnike in kvarila televizijske antene na strehah. Gasilci v Tržiču so imeli včeraj kar obilo dela z odstranjevanjem poškodovanih anten, strešnikov, reklamnih napisov itd.

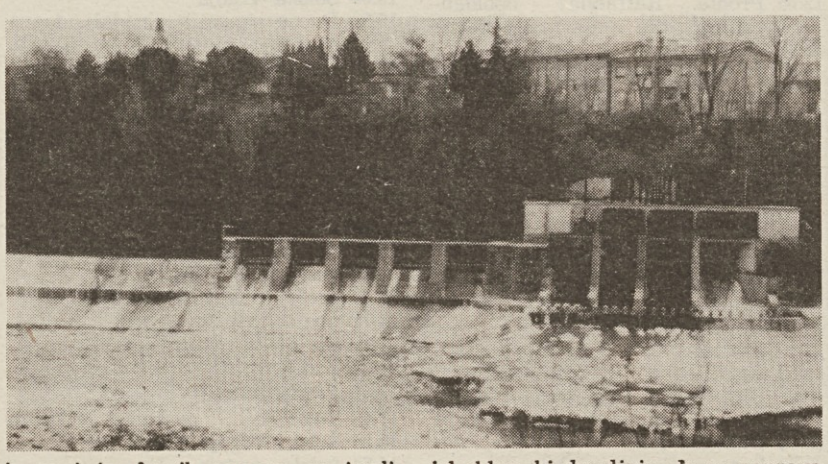

Kljub razmeroma zelo visoki porabi bodisi plina (v Gorici so v torek porabili okrog 160 tisoč kubičnih metrov plina), kakor elektrike, se stanje, kot kaže, polagoma normalizira. Lahko bi rekli, da so se ljudje privadili živeti z mrazom in da so stvari, po začetnih težavah vendarle stekle, čeprav bo treba še nekaj dni, da bodo posledice, zlasti kar zadeva vodovodne inštalacije, povsem odpravljene. Kljub delni otoplitvi in številnim dosedanjim opozorilom za ustrezno zavarovanje vodnih števcev in cevi in drugih naprav, so imeli delavci občinskega podjetja v Gorici in konzorcija CAFO tudi včeraj obilico dela z menjavo poškodovanih vodnih števcev in cevi. Do okvar je prišlo celo v novih zgradbah, so nam povedali pri konzorciju CAFO. Delavci občinskega podjetja v Gorici so včeraj skušali ugotoviti in odpraviti morebitno okvaro na vodovodni cevi v bližini kostnice na Oslavju. Zaradi skrajno neugodnih razmer bodo z delom nadaljevali danes.

Občinski odbor v Sovodnjah je spričo vala ostrega mraza, v torek sprejel sklep, ki dovoljuje, da so naprave za centralno ogrevanje lahko vključene neprekinjeno. Podobne odločitve so sprejeli tudi v nekaterih drugih občinah.

Na srečo so vse ceste na Goriškem normalno prevozne, saj ni bilo snežnih padavin. Reke in potoki pa tudi morje v gradeški laguni je še zmeraj pod debelo skorjo ledu. Tudi na Soči, kjer zaradi hitrega toka vodna površina le redko pomrzne, se je ponekod ustvarila ledena plošča.

(Na sliki: led na Soči pri mostičku Pašereli v Stražicah).

Drevi na SDGZ v Gorici posvet o paketu Visentini

Drevi ob 20. uri bo na sedežu Slovenskega deželnega gospodarskega združenja v Gorici posvet o novih določbah, ki jih trgovcem in obrtnikom nalaga t. i. zakon Visentini. Kot je znano imajo vsi gospodarski operaterji veliko novih obveznosti zaradi tega novega zakona. Urejevati morajo nove knjige pa tudi davčne osnove so čisto drugačne od prejšnjih.

Na SDGZ so se člani že posvetovali s tamkajšnjimi funkcionarji, ki so vsem dali nasvete kako se je treba po novem ravnati. Na nocojšnjem posvetu (ta bo na sedežu združenja v Ulici Morelli 14) pa bodo vsem dana potrebna pojasnila. Vabljeni so seveda vsi slovenski gospodarski operaterji.

V nesreči ranjen poštar

Z zelo težkimi telesnimi poškodbami so včeraj, nekaj po 14. uri, sprejeli v tržiško bolnišnico 24-letnega Massima Fabbrisa iz Gradeža, Ulica Marconi 8. Fant, ki je po poklicu pismonoša, se je ranil v prometni nesreči na državni cesti štev. 305, v bližini križišča s pokrajinsko cesto proti Doberdobu. Z motornim kolesom je silovito trčil v tovornjak goriške registracije, ki ga je upravljal 44-letni Livio Fraulin iz Papariana. Tovornjak je, po ugotovitvah prometne policije, vozil po državni cesti iz Tržiča proti Ronkam, medtem ko naj bi Fabbris z motornim kolesom pripeljal v križišče iz zgoraj omenjene pokrajinske ceste. Fabbris je z motornim kolesom silovito in skoraj čelno trčil v tovornjak.

Spet tatovi

Tatovi, ki so ob koncu tedna v Gorici spet poživili svojo dejavnost, so v nedeljo popoldne vdrli tudi v stanovanje Silvana Marcolina, v Ulici Di Manzano 8. V stanovanje, ki je v prvem nadstropju so vdrli potem ko so s silo odprli okno. Po ugotovitvah stanovalcev, so se polastili treh umetniških kipcev, nekaj prtov in druge opreme ter kovčka. Vanj so po vsej verjetnosti spravili ukradene predmete ter se nemoteno oddaljili. Za svoj podvig so kajpak izkoristili nekajurno odsotnost stanovalcev.

Protestna akcija delavcev AAA

Delavci valjarne Alto Adriatico v Tržiču so včeraj dopoldne organizirali protestno manifestacijo po tržiških ulicah. Z avtomobili so se v koloni pripeljali v mestno središče in nato parkirali na trgu pred županstvom. Mimoidočim so delili letake, v katerih opozarjajo na nevzdržen in nadvse nejasen položaj v podjetju ter na nujnost takojšnjih ukrepov, da se prepreči zaprtje tovarne.

Spet govor o namakanju štandreških njiv in vrtov

Že kar nekaj let je govor — resnici na ljubo v zadnjem času so na to vprašanje kar precej pozabili — o ureditvi namakalnega sistema na štandreških njivah, predvsem na območju med vasjo in Sočo. Ostalo je vse v glavnem pri dobrih namenih, čeprav je bila pred leti iz Goriškega sklada za prvi poseg namenjena kar čedna vsota, ki pa je dolgo ostala neuporabljena in so jo končno namenili drugam.

Res je, da je območje, ki bi prišlo v poštev za ureditev namakalnega sistema glede lastništva zelo razcefrano in neurejeno in bi bilo vsled tega nujno opraviti najprej preureditev, po drugi strani pa ne gre spregledati dejstva, da tudi v tej smeri je bilo bore malo ali nič storjenega.

Vprašanje pa prihaja zdaj ponovno v ospredje, čeprav bo za ugodno rešitev najbrž treba počakati še kar lep čas.

Po vsej verjetnosti bodo ob prihodnji porazdelitvi sredstev iz Goriškega sklada namenili manjši znesek za izdelavo okvirnega načrta namakalnega sistema, za štandreške njive in vrtove. Skratka nadoknadili naj bi večletno zamudo na tem področju. Tak predlog je bilo slišati pred kratkim v posvetovalnem odboru trgovinske zbornice. Za finansiranje del pa se poleg posega Goriškega sklada, omenja tudi možnost posega v okviru zakona 828. Seveda je treba imeti za to že izdelane načrte.

V Krminu kongres KD

V Krminu, v tamkajšnjem mestnem gledališču, bo v soboto in nedeljo 29. pokrajinski kongres krščanskodemokratske stranke. Kongres se bo pričel v soboto ob 15. uri. Delegati in gostje bodo poslušali poročilo pokrajinskega tajnika Alberta Tomata, na sporedu bodo pozdravi zastopnikov strank, nakar se bo pričela razprava. Ta se bo nadaljevala v nedeljo dopoldne. Kot je razvidno iz vabila bodo osrednjo temo kongreso posvetili notranjim vprašanjem stranke, še bolj pa bližajočim se upravnim volitvam in vlogi, ki jo ima KD v občinah.

Predavanja proti nasilju

V priredbi kulturnega krožka Micron C prične drevi, ob 20.30, v socialnem centru v Ulici Baiamonti 22, ciklus štirih predavanj - pogovorov o prizadevanjih proti nasilju. Drevi bo govoril Matteo Scoccio, profesor liceja iz Vicenze.

Goriška trgovinska zbornica bo upravljala nad 6 milijard lir

Finančni načrt odobrili na zadnji seji lani

Goriška trgovinska zbornica bo letos, bodisi neposredno, bodisi preko posebnih ustanov (za goriško prosto cono, za sejemske prireditve, za Goriški sklad itd.), upravljala nad šest milijard lir sredstev. Od tega zneska bodo skoraj polovico uporabili za tekoče stroške, predvsem za plačilo osebnih dohodkov, od preostalega pa okrog 800 milijonov lir za izpopolnitev sejemskih objektov, okrog 2,3 milijarde lir pa za različne promocijske dejavnosti.

O finančnem načrtu za letos so razpravljali na zadnji seji odbora trgovinske zbornice v lanskem letu ter predloge tudi odobrili. Ob tem velja zabeležiti, da je proračun trgovinske zbornice sestavljen tudi iz proračunov posebnih ustanov, ki delujejo v sklopu trgovinske zbornice. Tako znaša proračun za upravljanje proste cone okrog 530 milijonov lir dohodkov in prav toliko izdatkov, ustanova za sejemske prireditve, ki je bila ustanovljena šele pred nekaj meseci bo razpolagala z okrog 400 milijoni lir itd.

V razpravi o finančnem načrtu Goriškega sklada — tu bo letos predvidoma na razpolago okrog štiri milijarde lir — je tekla beseda o nujnosti in umestnosti obnovitve tega sklada tudi po zapadlosti sedaj veljavnega zakona (zakon zapade 31. decembra letos). O porazdelitvi prispevkov bodo dokončno sklepali že na prihodnji seji razširjenega odbora trgovinske zbornice. Seja bo v kratkem.

Naj omenimo še, da so bile v postopku odobritve finančnega načrta zbornice in finančnih načrtov raznih ustanov, ki delujejo v sklopu te ustanove, določene tudi pristojbine za vpis podjetij v posebne registre, ki se vodijo pri trgovinski zbornici.

Pristojbine so naslednje: zasebna podjetja, družbe in zadruge 48 tisoč lir, predstavništva tujih podjetij v Italiji 160 tisoč lir, delniške družbe z glavnico do 200 milijonov lir 240 tisoč lir, delniške družbe z glavnico od 200 milijonov do milijarde lir 320 tisoč lir, delniške družbe z glavnico od 1 do 10 milijard 400 tisoč lir. (Pristojbina se zviša za 80 tisoč lir za vsako nadaljnjo milijardo). Poslovne enote podjetij, ki imajo glavni sedež izven pokrajine plačajo pristojbino v višini 9.680 lir.

Na zadnji lanski seji je odbor goriške trgovinske zbornice sprejel tudi osnutek dokumenta, ki ga bodo poslali osrednji in deželni vladi. V dokumentu se navajajo različne specifične težave v gospodarski strukturi na Goriškem. Trgovinska zbornica se v dokumentu zavzema za obnovitev zakona o prosti coni s potrebnimi spremembami in za javno finansiranje Goriškega sklada. Od vlade pričakuje, da čimprej sproži postopek za dokončno odobritev načrta Marcora - Pandolfi - Altissimo.

Odbor je vzel v pretres tudi nekatera druga vprašanja.

● **Kaže,** da v tržiški tovarni Ansaldo uspešno premagujejo težavno obdobje. Izguba, ki so jo ustvarili v lanskem letu, bo skoraj petkrat manjša od izgube iz leta 1982, letošnje poslovanje pa naj bi se zaključilo brez izgube. Tako je na nedavni slovesnosti ob podelitvi priznanj delavcem v podjetju, povedal ravnatelj inž. Pagano.

razna obvestila

Občinska uprava v Sovodnjah obvešča, da bo 18. t.m., ob 20. uri v šoli v Rupi sestanek o poteku del za urejanje kanalizacije ter o nekaterih drugih vprašanjih.

Mladinski krožek priredi v soboto, 12. januarja, ples v Kulturnem domu v Gorici. Vstop z vabili, ki jih je moč dobiti pri odbornikih in v Knjižnici Damira Feigla jutri, 10. t. m., od 15. do 17. ure.

kino

Gorica

VERDI 18.00—22.00 »Vacanze in America«.
VITTORIA 17.30—22.00 »Bocche esperte«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
CORSO 17.30—22.00 »Bertoldo, Bertoldino e Cacasenno«.

Tržič

EXCELSIOR Zaprto.

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00 »Borba za ogenj«; 20.00 »Andrea«
SVOBODA 20.00 »Norci stadiona«
DESKLE Ni predstave.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Provvidenti, Travnik 34, tel. 84972.

POGREBI
Danes v Gorici, ob 11. uri Silvano Clini iz splošne bolnišnice v cerkev na Rojcah in na glavno pokopališče, ob 12.30 Ottorino Meleagri iz splošne bolnišnice v cerkev in na pokopališče v Ločniku.

Zanima tudi jugoslovanske, nekdaj italijanske državljane

Možnost denarne odškodnine za protifašistično dejavnost

Med številnimi vsakodnevnimi obiskovalci sindikalnega patronata INCA, ki deluje v okviru delavske zbornice CGIL v Ul. 24 maggio 1, je tudi mnogo jugoslovanskih državljanov, ki se zanimajo za možnost, da bi dobili pravico do pokojnine, ki je v Italiji priznana političnim preganjancem. Da bi podrobneje izvedeli, kako je s to zadevo, smo povprašali na sedežu patronata, kjer so nam povedali sledeče.

Pravico do minimalne pokojnine v svojstvu bivših protifašističnih političnih preganjancev imajo italijanski državljani, ki so bili aktivni v antifašističnih vrstah in so zato bili žrtve preganjanja s strani takratnih oblasti. To pravico je prvič priznal zakon št. 261 z dne 24. 4. 1967 in sicer v 4. členu, nato pa so na to področje posegli še drugi zakoni, ki so delno spremenili pogoje za priznanje pokojnin

Pravico do pokojnin torej imajo italijanski državljani, taki ki so bili italijanski državljani za časa fašizma in so še danes (oz. vdove ali vdovci oseb v omenjenih pogojih). Zakon pa molči o vseh, ki. so živeli pod fašistično Italijo, so pa danes tuji (beri: jugoslovanski) državljani. Ali imajo tudi oni — kolikor lahko dokažejo, da so sodelovali v protifašističnem gibanju in organizacijah in da so bili zaradi tega preganjani — pravico do priznanja pokojnine? Zakon o tem molči, nekateri pa so prepričani, da je treba pravico do pokojnine priznati tudi tem, ki so danes jugoslovanski državljani.

O tem je prepričan tudi predsednik pokrajinskega odbora Vsedržavnega združenja antifašističnih političnih preganjancev — ANPPIA, Vincenzo Marini — Banfi. Prav on se je zavzel, da bi pravico do pokojnine kot politični preganjanci dobili tudi jugoslovanski državljani. Zadeva je še odprta in se bo moralo o njej izreči državno pravobranilstvo, obstaja pa možnost, da bo sprejeto širše tolmačenje zakona, ki naj zaobjame veliko število protifašističnih aktivistov, ki niso več italijanski državljani.

Kaj morajo ti storiti, da zaprosijo za pokojnino (prošnja je seveda pogojena, v smislu, da bo prišla v poštev samo v primeru, da prevlada ekstenzivno tolmačenje zakona)? Vodstvo ANPPIA je poverilo sindikalnemu patronatu INCA nalogo, da zbira dokumentacijo vseh, ki so zainteresirani za morebitno priznanje pokojnin. Tam dobijo zainteresirani nekoliko podrobnejše informacije, kot jih lahko nudimo v našem listu. Tu naj navedemo le sledeče.

Prošnjo lahko predstavijo tako sami politični preganjanci, kot tudi žena ali mož umrle osebe, ki bi sicer lahko sama zaprosila za pokojnino. V prvem primeru pridejo v poštev sledeči dokumenti:

— potrdilo o rojstvu;

— potrdilo, iz katerega izhaja, da je imela oseba v času preganjanja italijansko državljanstvo (to potrdilo izda matični urad, mora pa biti opremljeno tudi s prevodom zaprisežnega prevajalca);

— overovljena izjava (potrebne so vsaj štiri priče) o okoliščinah, v katerih je prišlo do aretacije, obsodbe in kasnejšega preganjanja. V poštev pridejo samo dogodki, ki so se pripetili pred 25. julijem 1943, dnevom padca fašizma. Tudi ta izjava mora biti prevedena v italijanščino;

— potrdilo o priporu.

Za prošnje, ki jih predstavi preživeli preganjančev zakonec, so potrebni (ob dokumentih o preganjanju) še sledeči:

— mrliški list pokojnega zakonca;

— poročni list;

— overovljena izjava, da sta zakonca v trenutku moževe (ženine) smrti živela skupaj;

— družinski list, iz katerega je razvidna sestava družine v obdobju pregajanja;

— rojstni list in potrdilo o italijanskem državljanstvu prosilke (prosilca).

Ker gre za dokaj nedoločeno zadevo, je seveda težko točno napovedati, kateri so pogoji za priznanje statusa političnega preganjanca in torej pravice do pokojnine. Teoretično bi lahko rekli, da pridejo v poštev vsi, ki so bili zaprti ali internirani za časa fašizma, torej od leta 1926 do 25. julija 1943. Pri tem pa velja opozoriti, da je potrebno dokazati trajnejšo dejavnost v antifašističnih organizacijah, tako da tistim, ki so jih zaprli v zadnjih mesecih pred padcem fašizma, ni treba predstavljati prošenj, kajti nimajo možnosti, da bi bile sprejete. Prav tako ne pridejo v poštev vojaki, ki so jih aretirali med služenjem v vojski in tisti, ki so jih odposlali v posebne bataljone. V vsakem primeru je tudi koristno, da zainteresirani navedejo čimveč podatkov, okoliščin, pričevanj ali dokumentov o svojem protifašističnem delovanju in o preganjanju s strani takratnih oblasti. O vsem tem pa ga bodo najbolje poučili na sedežu patronata INCA, kjer zbirajo prošnje.

Nova abonmajska predstava v Rossettiju

Bridki obrazi meščanstva v Pirandellovi komediji

Ime Paola Stoppe ima med italijansko gledališko publiko prav gotovo svoj šarm. Stoppa je namreč priljubljen in velik igralec, ki se je na začetku odrske kariere uveljavil predvsem s komičnimi vlogami in od leta 1938 je v tandemu z Rino Morelli celo označil eno celo obdobje, ki je doseglo svoj vrhunec v poznejšem sodelovanju z Luchinom Viscontijem. Zaradi tega je razumljivo, da je vladalo za Stoppov nastop v Trstu veliko zanimanje, kateremu je odrezal peruti samo polarni mraz, ki se je vgnezdil tudi (seveda) v okolici gledališča Rossetti.

Tako je bilo na torkovi premieri Pirandellove komedije »Il berretto a sonagli« (Čepica s kraguljčki) sicer manj občinstva od pričakovanega, a zato ni bilo vzdušje v dvorani nič manj slovesno. Abonmajsko občinstvo Teatra Stabile je od predstave veliko pričakovalo.

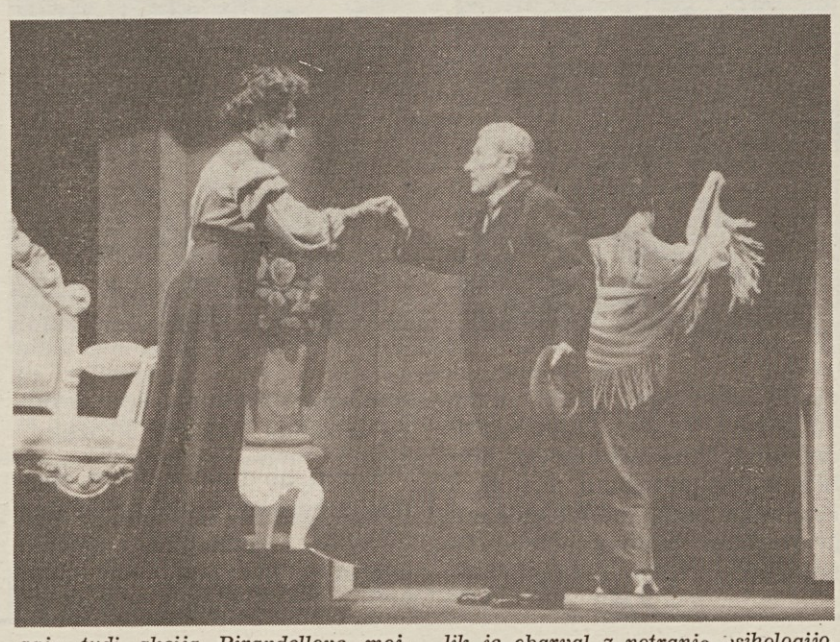

Čepica s kraguljčki (naj nam bo dovoljen slovenski prevod) je po mnenju Leonarda Sciascie najbolj popolna Pirandellova komedija, ki združuje vse vrline in značilnosti avtorja iz Agrigenta. V sicer dokaj enostavno fabulo, kjer se skuša ljubosumna žena maščevati nezvestemu možu, je postavljenih mnogo filozofskih resnic oziroma premis, ki uravnavajo »civilno življenje«. To življenje pa pomeni družbeno neoporečnost, dostojanstvo in ne sme poznati javnega sramu. Zato je treba resnico vedno potlačiti, nikoli izreči, drugače »družbena vrednost« pade, ponos je nepreklicno načet in prizadet. Kaj ostaja torej? Človek lahko resnico izrazi samo v norem stanju, samo norost je resnica, kajti norosti nihče ne jemlje resno...

V tej poenostavljeni shemi se dogaja tudi akcija Pirandellove mojstrovine, ki jo je režiser Luigi Squarzina vsekakor približal našemu občutju in jo postavil v malomeščansko hišo, kjer je vse napudrano, a pod šminko je očitna gniloba. Tako izzveneva Čepica s kraguljčki dokaj komično, ta komičnost pa ne more pristati nikjer drugje kot v groteski, v tragičnem izničenju jaza, na robu propada in novega življenja. Kot da se pod kožo ljudi nič ne dogaja, kot da so dejanja v iskanju resnice samo sad zmešane fantazije.

Ton tej vsekakor opazni uprizoritvi so dajali predvsem trije igralci. Že omenjeni Paolo Stoppa v vlogi pisarja Ciampe je vseskozi dajal ton dogajanju. Z umirjeno kretnjo in glasom je izžareval vso svojo humanost, lik je obarval z notranjo psihologijo, ki je prišla do izraza predvsem v drugem dejanju, zaradi česar je bil deležen večkratnih aplavzov na odprti sceni. Zelo dobra je bila tudi Miriam Crotti v osebi ljubosumne Beatrice, ki drsi od začetne odločnosti in bojevitosti čedalje globljo resignacijo in nebogljenost, v norost ter poraz. Poseben vtis pa je na nas napravil Alberto Sorrentino v vlogi delegata Spanòja. Bil je izrazito komična figura, tipičen državni uradnik, predan volji močnejšega, omahljiv in bojazljiv. Ob teh gre omeniti v prvi vrsti še Stefana Lescovellija (posrečen lik Fifija), nato pa Carlo Calò, Anno Mario Bottini, Rito Livesi in Anno Priori.

MARIJ ČUK

Začetki tiskarstva pri evropskih narodih

ZAČETKI TISKARSTVA PRI EVROPSKIH NARODIH je naslov reprezentačne knjižne razstave, ki jo je priredila zagrebška Narodna in univerzitetna knjižnica. To razstavo, ki je pobudila veliko zanimanje širom po Jugoslaviji in Evropi, so delavci zagrebške knjižnice v sodelovanju s 6 jugoslovanskimi in 32 evropskimi narodnimi knjižnicami pripravljali celo leto dni. V veliki čitalnici, ki je bila za to priliko celo premajhna, so razstavili 800 eksponatov: originalne inkunabule, faksimile, reprodukcije, tabele in fotografije najstarejših evropskih knjig. Svoje sodelovanje pri postavitvi te razstave so s svojimi prispevki potrdile narodne knjižnice iz Ljubljane, Beograda, Prištine, Sarajeva in zagrebška metropolitska knjižnica. Na ogled so najstarejše tiskane knjige iz cele Evrope, posebno zanimivost pa predstavlja »Misal po zakonu rimskega dvora« (1483) — prva knjiga tiskana v hrvaščini in glagolici.

Med razstavljenimi eksponati prevladujejo tiskane v latinici, gotici in cirilici. Kolikšen pomen so tej razstavi posvetile nekatere znane evropske knjižnice najbolje ilustriran npr. podatek, da je poljska Narodna knjižnica iz Varšave posredovala unikatne makete vseh najstarejših poljskih knjig, medtem ko je Osrednja državna knjižnica Romunije iz Bukarešte poslala več sto knjižnih eksponatov, ki pričajo o najstarejši knjižni kulturi Romunije.

Med ostalimi zanimivostmi velja omeniti inkunabulo z največjim številom ilustracij oziroma fotografij na svetu (1800), prvo tiskano knjigo v albanskem jeziku (Misal, 16. stol.). Izmed knjig tiskanih na jugoslovanskem ozemlju pa so zanimive npr. druga najstarejša jugoslovanska knjiga tiskana v Cetinju (1494) in prva tiskana knjiga v Beogradu (1552). Vse te in druge zanimivosti ponazarja obiskovalcem razstave tudi prerez najstarejše evropske knjižne grafike in pa ilustrirani katalog v srbohrvaščini in angleščini.

Po izredno uspešni razstavi »Zakladi NUK« v Ljubljani je to že druga tovrstna knjižna razstava, ki dokazuje, da imajo naše najstarejše knjige pomembno mesto v evropskih merilih oziroma, da so naši narodi še zelo zgodaj potrdili svojo prisotnost v evropskih kulturnih sferah tudi s sprejemanjem in širjenjem tiskarstva.

SLAVKO GABERC

Lovro Matačić

S hrvaškim dirigentom Lovrom Matačićem (roj. 1899) je svetovna glasbena arena izgubila enega izmed svojih velikih protagonistov.

Matačić je bil svoj čas dirigent opere v Osijeku, Novem Sadu, Ljubljani, Beogradu, Zagrebu, Skopju. Potem je bil direktor opere v Frankfurtu. Njegov sloves je rastel in ni skoraj da ga ni velikega svetovnega glasbenega odra, kjer ne bi Matačić nastopil s svojim velikim artizmom, s svojo romantično zasvojenostjo, ki je zmogla vsakič ustvariti iz glasbe neponovljiva, enkratna doživetja.

Kdor je poslušal Matačićeve koncerte, je ostal osvojen od njegove globoke duhovnosti, od premagovanja trenutnega z neminljivo govorico, s čarom, ki se dvigne nad smrtnim v enkratni, magični prostor vesoljnega. Kritika ga je ocenila, kot enega poslednjih romantičnih vladarjev koncertne scene.

Gost iz Kitajske v »Tribbiu«

V soboto, 5. t.m., je bilo v tržaški središčni galeriji »Tribbio« med številnim domačim, tržaškim občinstvom tudi nekaj simpatičnih kitajskih obrazov. V tej galeriji so namreč odpirali slikarsko razstavo kitajskega likovnega mojstra Čou Či — veja in ob tej priložnosti se je njegovemu vabilu odzvalo tudi nekaj njegovih rojakov, ki živijo v Italiji.

Mladega kitajskega mojstra, ki živi izmenično v svoji domovini Ljudski republiki Kitajski in v Italiji, konkretneje v Bologni, smo v Trstu že spoznali, saj je tudi priredil že dve osebni razstavi in to v istem razstavišču, kjer se je sedaj predstavil v povsem novi luči, kajti doslej je v galeriji Tribbio razstavljal risbe in tempere, seveda vedno v zelo mračnih barvah, tokrat pa je napolnil galerijo z olji. Kot prejšnje krati, je gost iz daljnje Ljudske republike Kitajske prikazal izključno kitajsko motiviko in nekaj portretov. Čeprav Čou Či-vej prebije pol in še več leta na leta v Italiji, je v svoji domovini tako zakoreninjen, da upodablja le svoje kraje, kot bi lepot Italije ne opazil. Pa tudi njegov način slikanja je povsem kitajski, če hočemo orientalski, prav nič evropski. In vendar zna mojster slikati tudi »po naše«, po evropsko, kar dokazuje s tremi ali štirimi portreti, ki jih je pripravil za to razstavo, a jih ni dal na ogled v razstavnem prostoru.

Če se sprehodimo po galeriji, kjer visi kakih dvajset njegovih večjih in manjših olj, se bomo sprehodili ob kitajskih motivih, skoraj izključno ob kitajskih gorah, ki jih objemajo megle, kot bi gorovje izhlapevalo nekakšno vlago, meglo, ob vznožjih teh gora pa je menda prav povsod voda, ali jezero ali reka in nad njimi plavajo vodne ptice, na kakem griču ali na kaki vzpetini pa čepi naselje, mesto, grad, pač nekaj, kar označuje človeka oziroma njegovo prisotnost. Prav gotovo pa bomo na vsaki sliki, točneje na nebu vsake njegove pokrajine videli prvi ali zadnji krajec lune, kar je nekakšen pečat, nekakšno osebno potrdilo avtentičnosti tega mojstra. Poleg tega pa mladi kitajski gost doda na vsako olje kratek tekst, seveda v kitajščini in povprečnemu smrtniku nedostopni kitajski grafiji.

Čou Či-vej je kljub dvem akademijam, kljub šoli pri velikih kitajskih mojstrih in kljub izpopolnjevanju strokovnosti na italijanskih akademijah in v italijanskem likovnem svetu, ostal kitajski ljudski umetnik in to v najbolj plemenitem smislu. (Fre)

Vrsta jubilejev v znamenju Bacha, Händla in Scarlattija

Slovenci v Evropskem letu glasbe z bogatim umetniškim programom

Tudi mednarodni simpozij o Jakobu Gallusu in njegovi dobi

LJUBLJANA — Z novoletnim koncertom Slovenske filharmonije v veliki dvorani Cankarjevega doma smo se tudi Slovenci pridružili množičnemu praznovanju Evropskega leta glasbe - 1985. Kajpada je novoletni koncert zgolj simboličen, medtem ko je program manifestacij raztegnjen čez vse leto in se bo v Sloveniji zaključil s prihodnjim prednovoletnim koncertom z deli Händla in Bacha (v Ljubljani in Zagrebu).

Evropsko leto glasbe sta za letos oklicala Evropski svet in Evropska gospodarska skupnost, da bi kar najbolj slavnostno počastili 300-letnico rojstva J. S. Bacha, Händla in D. Scarlattija, treh velikih baročnih skladateljev. Tem jubilejem so dodali kasneje še A. Berga in H. Schütza. Cilji, področja in programi praznovanj so se še razširili, zlasti v pogledu zaščite, izkoriščanja in bogatenja skupne glasbene dediščine in poglabljanja zavesti o kulturni identiteti Evrope z vsemi njenimi različnostmi, množičnostjo občinstva, akcij v korist osnovnih nosilcev glasbenega življenja, širšega glasbenega izobraževanja, izboljšanja pogojev za sodelovanje pri različnih glasbenih aktivnostih, zlasti mladine in nacionalnih manjšin.

Posebna skupina je pripravila pregled področij, ki naj bi jih upoštevali pri pripravi programov za Evropsko leto glasbe. Ta področja so: glasba in kulturna identiteta Evrope, glasba in politika na področju kulture, glasbeno izobraževanje in pouk glasbe, glasbene raziskave, izpopolnjevanje glasbenikov in izboljšanje njihovega položaja, stimulacija skladateljem, izdajateljska dejavnost, živi koncerti, televizija in radio. Akcijo Evropskega leta glasbe koordinira Evropski organizacijski odbor, ki ga vodi Walter Scheel, bivši predsednik ZR Nemčije. V štiriindvajsetih državah, ki se akcije udeležujejo, pa so organizirani nacionalni odbori. Ti organizirajo in koordinirajo izvajanje programa na nacionalni ravni. Jugoslovanski odbor vodi Berislav Popović, predstavnik Zveze organizacij skladateljev Jugoslavije, iz Slovenije pa je v njem dr. Primož Kuret, profesor na Akademiji za glasbo.

Evropski organizacijski odbor je že lani marca v Benetkah razpravljal o nekaterih nosilnih temah Evropskega leta glasbe, kot sta Glasba in družba ter Koreni in tradicija evropske glasbe. Posebej je za nas pomembno, da je evropski odbor povabil k sodelovanju tudi Jugoslavijo, čeprav ni ne članica EGS ne Evropskega sveta. Povabili pa so tudi različne vladne in nevladne organizacije kot so UNESCO, OECD, Evropska fondacija, Nordijski svet, Evropsko združenje za TV, Evropsko združenje glasbenih festivalov, konservatorijev in glasbenih akademij, organizatorjev koncertov, Mednarodno federacijo društev, avtorjev in skladateljev, Glasbene mladine . . . Skupno kar 46 organizacij na mednarodni ravni.

Pridružitev Jugoslavije k praznovanju Evropskega leta glasbene je na svoji 84. seji potrdil Medrepubliški koordinacijski odbor za kulturno in prosvetno sodelovanje s tujino, v Sloveniji pa je pobudo prevzel Zavod SR Slovenije za mednarodno znanstveno, tehnično, prosvetno in kulturno sodelovanje skupaj s še šestnajstimi ustanovami, društvi in družbenopolitičnimi telesi. Slovenska akcija ne bo usmerjena le v predstavitev naše glasbene ustvarjalnosti evropski javnosti, ampak bo opozorila tudi domačo javnost na razmere v slovenski glasbi in pritegnila pozornost k reševanju doslej nerazrešenih problemov na tem področju. Za nas je še posebej pomembno, da je Evropski organizacijski komite potrdil, da lahko Jugoslavija enega izmed svojih projektov predloži na seznam za mednarodno financiranje. Jugoslovanski odbor je to sprejel kot veliko priznanje, saj na tem seznamu ni kar devet držav, članic Evropskega sveta. Štirje jugoslovanski projekti pa bodo dobili oceno kot »evropsko pomembni«. To so: Glasba v korelaciji in stapljanju z drugimi umetnostmi v pogojih razvitih množičnih medijev in komunikacij; Skladateljske sinteze 80 let; Glasbeno ljudsko ustvarjanje manjšin (narodnosti) in marginalnih skupin; Mednarodno tekmovanje glasbene mladine. Jugoslovanski odbor je iz celotnega programa izbral projekt za centralno finansiranje — mednarodni simpozij o Jakobu Gallusu in njegovi dobi.

Simpozij o Gallusu bo proti koncu oktobra v Ljubljani, že sedaj pa je zagotovljena močna mednarodna udeležba muzikologov. Izšel bo zbornik razprav, tri Gallusove plošče v seriji Ars Musica Sloveniae (dve sta že izšli), pripravili bodo razstavo Gallusovih izvirnih tiskov in ponatisov njegovih skladb, v Narodni galeriji bo koncert njegovih del, izšla pa bo še prva knjiga Gallusove zbirke motetov Opus musicum. Evropski odbor naj bi sofinanciral še en projekt (v sklopu Gallusa) — izdajo knjige Orgle na Slovenskem, s tem da bi prispeval za odkup 630 izvodov knjig v angleščini ter nemščini. Knjige bi razposlali po svetu glasbenim ustanovam, s čimer bi izkoristili izredno priložnost za predstavitev naše orgelske dediščine. Knjigo pripravljata dr. Edvard Škulj in Milko Bizjak, izšla pa bo aprila pri Državni založbi Slovenije. DZS pa bo izdala še knjigo dr. Primoža Kureta Glasbena Ljubljana v letih 1900-1920 ter notno izdajo Ptujske zapuščine v uredništvu Milka Bizjaka (gre za novo odkritje doslej večinoma neznanih partitur nekaterih nemških in avstrijskih skladateljev).

Med posameznimi akcijami na Slovenskem v okviru praznovanja Evropskega leta glasbe naj omenimo več koncertov Slovenske filharmonije, na primer cikel Bachovih kantat, ki že poteka, tri koncerte Bachovega Matevževega pasijona (dva v Ljubljani, eden v Zagrebu), avtorski koncert skladatelja in dirigenta Luciana Beria (v Ljubljani in na zagrebškem mednarodnem glasbenem bienalu), že omenjeni prednovoletni koncert. Svoj koncert bo v Ljubljani pripravil tudi Državni konservatorij G. Tartini iz Trsta z dirigentom Stojanom Kuretom, kot solistka bo nastopila tudi harfistka Jasna Merlak - Corrado. Glasbena mladina Slovenije pripravlja »večer mladih skladateljev«, sicer pa bo v Cankarjevem domu letos kar sedemnajst mladinskih matinej na generalkah Slovenske filharmonije. Zelo zanimivo bo srečanje z ljudskimi pevci in godci — prikaz slovenske ljudske vokalne in instrumentalne glasbe. Društvo glasbenih umetnikov Slovenije napoveduje serijo koncertov po Jugoslaviji z jugoslovanskim in partizanskim samospevom. Komorni orkester RTV Ljubljana pripravlja trinajst koncertov naše baročne glasbe (po Jugoslaviji, v Italiji in Avstriji). V Cankarjevem domu bo tudi velika razstava gramofonskih plošč z izvedbami slovenskih poustvarjalnih umetnikov, prav tako pa bo zanimiv večer z deli Bacha, Händla in Scarlattija v izvedbi slovenskih umetnikov, simpozij na temo Interpretacija Bachovih orgelskih del in Scarlattijevih del za čembalo, že februarja pa bo koncert Akademskega zbora »Ivan Goran Kovačič« s korali J. S. Bacha. Ljubljanski zbor Consortium musicum pripravlja Bachov Janezov pasijon, Händlovega Salomona ter dela H. Schütza. Slovenska pevska zveza napoveduje izdajo antologije slovenskih zborovskih skladb na Prešernova besedila, ob Mladinskem pevskem festivalu v Celju bo tudi okrogla miza na temo Glasbena vzgoja pri nas . . . Obsežen program bo ob Evropskem letu glasbe prevzela RTV z oddajami kot so: Sodobna slovenska glasbena ustvarjalnost na področju simfonične glasbe, Sodobna komorna in solistična glasbena ustvarjalnost na Slovenskem, Sodobna slovenska zborovska glasbena ustvarjalnost, Marij Kogoj in njegova opera Črne maske . . . Simfonični orkester RTV Ljubljana bo počastil 30-letnico umetniškega delovanja, Komorni zbor RTV Ljubljana pa 40-letnico. Jeseni bodo organizirali še Kogojeve dneve 85 (Kanal, Gorica, Trst). Na RTV bo še tekmovanje mladih glasbenikov, zanimiva bo izdaja Komorne skladbe 1941-1945, izdaja plošče z deli, nastalimi med NOB, izdaja Muzikološkega zbornika v angleščini. Mladi violinisti se bodo udeležili III. meddeželne revije mladih violinistov treh dežel v Fari ob Soči v Italiji, 20 učencev in 20 pedagogov iz vse Slovenije pa III. srečanja mladih slovenskih glasbenikov treh dežel v Trstu. K temu slovenskemu programu pa je treba prišteti še tuja gostovanja, saj je več kot očitno, da bodo mnogi tuji ansambli in solisti hoteli, tako kot mi, tudi čez mejo pokazati, kaj sami pripravljajo v Evropskem letu glasbe. Za zdaj napovejmo le dve pomembni gostovanji: Washingtonske filharmonije z dirigentom in solistom violončelistom Matislavom Rostropovičem in Tokijskih madrigalistov z Bachovimi deli.

MARIJAN ZLOBEC

Ob 17.15 velika svečanost ob nagrajevanju naših in najboljših športnikov iz Primorske

»Naj« športniki danes v Kulturnem domu v Trstu

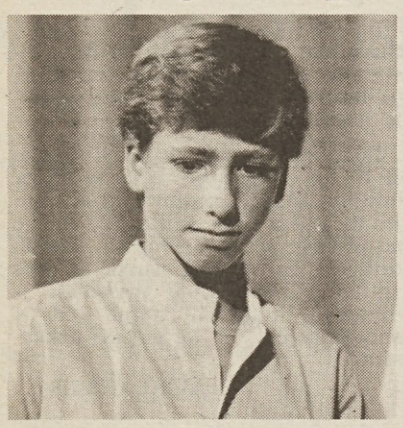

Samo Kokorovec

Namiznoteniške igralke Krasa

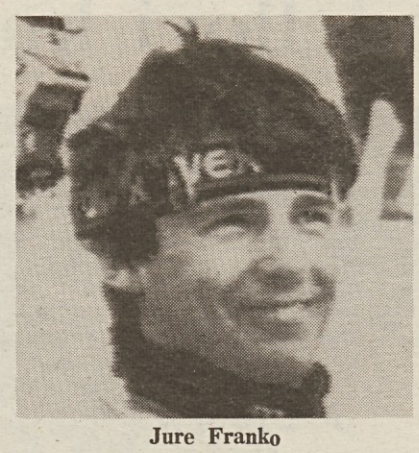

Jure Franko

Lidija Lapajne

V tržaškem Kulturnem domu bo danes s pričetkom ob 17.15 veliko slavje. Najboljši športniki, ekipe in zaslužni delavci — naši in iz Primorske — bodo prejeli priznanja za svoje uspehe in delo na športnem področju za leto 1984.

Na odru v Kulturnem domu se bodo tako zvrstili vsem nam dobro znani obrazi od Sama Kokorovca, Jureta Franka, Lidije Lapajne, Krasovih namiznoteniških igralk, Borisa Viteza, Marka Bana, igralcev Jadrana, odbojkaric Mebla, jadralcev Jadra iz Kopra. Priznanje bodo prejeli tudi naši zaslužni delavci Marija Ušaj-Češčut, Leonard Kralj, Sonja Milič in srednja šola Srečko Kosovel - Športni krožek.

Bogat bo tudi kulturni spored. Nastopili bodo ansambel »TAIMS«, gledališki igralec Vladimir Jurc in slovenski kantavtor Andrej Šifrer. Na današnji prireditvi pa bodo predstavili tudi knjigo Saše Rudolfa »Olimpijski ogenj in dim«.

Skratka, prireditev, ki je ne gre zamuditi.

Včeraj ženski smuk za svetovni pokal

Švicarke v ospredju

BAD - KLEINKIRCHHEIM (Avstrija) — Olimpijska zmagovalka v smuku iz Sarajeva, Švicarska Michale Figini je včeraj osvojila smuk v Bad - Kleinkirchheimu za SP. Sicer pa so na tej tekmi Švicarke dosegle pravo zmagoslavje. Druga je bila Örtlijeva, tretja Ehratova.

Velike poraženke tega smuka so bile avstrijske predstavnice, medtem ko je ugodno presenetila Italijanka Carla Delago, ki je osvojila deveto mesto in s tem tudi 17. mesto v kombinaciji. Figinijeva je osvojila tudi kombinacijo in je sedaj druga na lestvici za SP, na kateri še vedno vodi Zahodna Nemka Marina Kiehl.

Vrstni red smuka

1. Figini (Švi.) 1'43''23; 2. Örtli (Švi.) 1'43''83; 3. Ehrat (Švi.) 1'44''32; 4. Kirchler (Av.) 1'44''33; 5. Walliser (Švi.) 1'44''61; 6. Graham (Kan.) 1' 44''64; 7. Kiehl (ZRN) 1'44''67; 8. Winkler (Av.) 1'44''94; 9. Delago (It.) 1' 44''96; 10. Charvatova (ČSSR) 1'44''97.

Vrstni red kombinacije

1. Figini (Švi.) 18,33; 2. Kiehl (ZRN) (ZRN) 18,57; 3. Walliser (Švi.) 34,75; 4. Örtli (Švica) 34,95; 5. Kirchler (Av.) 37,25 ... 17. Delago (It.) 62,38.

Lestvica za SP

1. Kiehl (ZRN) 117; 2. Figini (Švi.) 105; 3. Kirchler (Av.) 93; 4. Walliser (Švi.) 87.

Podvig Santala

V prvi polfinalni tekmi odbojkarskega pokala prvakov je Santal iz Parme doma s 3:1 premagal sovjetsko moštvo Radioteknik iz Rige.

kratke vesti - kratke vesti

Šah: za naslov svetovnega prvaka

Garri Kasparov pred novo zmago?

MOSKVA — Včerajšnjo 40. partijo šahovskega dvoboja za naslov svetovnega prvaka med Anatolijem Karpovom in Garrijem Kasparovom so prekinili v 41. potezi. Kasparov je imel bele figure in ima ob prekinitvi, po mnenju strokovnjakov, velike možnosti za zmago. Partijo bodo nadaljevali danes. Kot je znano, doslej vodi Karpov s 5:1.

Teniški »Masters« turnir v New Yorku

NEW YORK — V prvih dveh srečanjih teniškega »Masters« turnirja v New Yorku so dosegli naslednja izida: Jarryd (Šve.) - Sundström (Šve.) 6:4, 6:1; Kriek (ZDA) - Krickstein (ZDA) 7:5, 6:3.

Pariz — Dakar

AGADES (Nigerija) — Američan Chuck Stearns (yamaha) je bil včeraj najboljši v šesti posebni vožnji z motorji na rallyju Pariz - Dakar, najboljši čas med avtomobilisti pa je zabeležil Francoz Raymondis

Vrstni red posebne vožnje (motorji): 1. Stearns (ZDA) yamaha 3.39'02''; 2. Auriol (Fr.) cagiva 3.44'31''; 3. Kubicek (Švi.) ktm 3.46'25''. **Skupna lestvica:** 1. Bacou (Fr.) yamaha 25 ur 6'16''; 2. Laly (Fr.) honda

Vrstni red posebne vožnje (avtomobili): 1. Raymondis - Bos (Fr.) land rover 2.22'37; 2. Zaniroli - Da Silva (Fr.) mitsubishi 2.42'57''; 3. Metge - Lemoyne (Fr.) porsche 2.29'40''. **Skupna lestvica:** 1. Colsoul - Lopes (Bel.) mitsubishi

Nogomet: disciplinski ukrepi

De Agostini (Udinese) izključen za tri kola

MILAN — Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze je v A ligi izključila kar za tri kola nogometaša Udineseja De Agostinija, podobno kazen pa je prejel tudi Soldà (Atalanta). Za eno kolo pa je izključen Galderisi (Verona).

V B ligi sta za dve koli izključena Logozzo (Bologna) in Onofri (Genoa), za eno kolo pa: Sala (Genoa), Giovanelli (Catania), Sola in Loseto (Bari).

Zico zopet trenira

VIDEM — Brazilski nogometni as Zico, član Udineseja, je včeraj po daljšem zdravljenju zopet začel trenirati. Vse kaže, da bo Zico nared za prvenstvene tekme 10. februarja, ko bodo Videmčani igrali doma proti Veroni.

Namizni tenis: četrtfinale «play-off«

Krasova dekleta zaradi snega niso mogla v Cagliari

Krasove namiznoteniške igralke bi morale včeraj igrati povratno četrtfinalno srečanje »play-off« v prvi ženski italijanski ligi. Naše predstavnice pa iz Rima niso mogle poleteli v Cagliari, ker je bilo sardinsko letališče zaradi snežne ujme zaprto.

Naše igralke so se tako iz Rima vrnile domov. Namiznoteniška zveza bo sporočila novi datum tega srečanja.

Podvig Cergola in Miliča v Glinščici

Lucijanu Cergolu in Lucijanu Miliču je včeraj uspel lep podvig. Preplezala sta namreč v alpskem stilu zledeneli slap v Glinščici.

Drevi v finalnem delu košarkarskega pokala prvakov

V središču pozornosti italijanski derbi v Bologni

V središču pozornosti današnjega, 3. kola finalnega dela košarkarskega pokala prvakov bo srečanje v Bologni med domačim Granarolom in rimsko Bancoromo.

Pričakovati je izenačeno in borbeno srečanje. Bolonjčani bodo imeli prednost, da igrajo pred domačim občinstvom, Rimljani pa so trenutno v boljši formi.

Zagrebška Cibona bo sprejela v goste še nepremagano moštvo Makabija iz Tel Aviva. Zagrebčani so dokaj ambiciozno startali v tem pokalu in bodo dali vse, da na domačem igrišču osvojijo svojo drugo zmago. Naj dodamo še, da se bosta v Madridu spoprijela domači Real in moskovska ekipa CSKA. LESTVICA PO 2. KOLU: Makabi 4; Granarolo, Bancoroma, Cibona in CSKA 2; Real 0.

KORAĆEV POKAL

Sinoči so odigrali vrsto četrtfinalnih tekem v štirih skupinah Koraćevega pokala.

Licor — Jollycolombani 95:96 (51:45)

JOLLY: Innocentin 2, Bargna 2, Bosa 12, Brewer 12, Riva 42, Marzorati 5, Anderson 21, Cappelletti, Fumagalli, Sala.

V barcelonskem moštvu sta bila najboljša strelca Philips (28 točk) in Dichema (21).

Simac — Strojitelj 94:86 (47:48)

SIMAC: Boselli 7, D'Antoni 15, Premier 22, Meneghin 14, Gallinari 2, Schoene 14, Carrol 20, Bariviera.

V moštvu iz Kijeva so največ košev dosegli Rijžov (27), Volokov (22), Šjaptala (16) in Belostenij (15).

Ferrol — Ciaocrem 86:95 (41:48)

CIAOCREM: Boselli 6, Anchisi 12, Thompson 34, Vescovi 6, Deveraux 21, Mentasti 16.

Peroni — Aris Solun 100:94 (57:41)

TURNIR ALPE-ADRIA

Australian — Olimpija Smelt 109:98 (59:44)

AUSTRALIAN VIDEM: Turel 14, Luzzi Conti 3, Lorenzon 16, Graberi 5, Della Fiori 12, Cagnazzo 10, Bettarini 6, Valerio 4, Milani 18, Nater 21 točk.

SMELT OLIMPIJA LJUBLJANA: Tiringer 14, Blaznik, Zdovc 12, Kompara 4, Kljajič 8, Subotič 31, Hauptman 12, Todorovič 8, Rojko, Kovačević 19.

VIDEM — V sinočnji tekmi turnirja Alpe-Adria so Videmčani z odličnim Naterjem pod košema zasluženo zmagali. Pri Australianu ni igral Dalipagić, pri Olimpiji Smelt pa ni bilo Vilfana.

Mladi »azzurri« so premagali Grke

LATINA — V prijateljski nogometni tekmi reprezentanc do 19 let je Italija premagala Grčijo s 3:0 (0:0). Strelci: Bortoluzzi, Baggio in Giunta.

ODBOJKA

ŽENSKE UNDER 15

Olympia — Dom Agorest 2:1 (15:6, 10:15, 15:8)

OLYMPIA: Vrtovec, Ferri, Pavio, Scrozzolo, Bednarik, Vetrih, Bensa.

DOM AGOREST: Nanut, Ožbot, Pintar, Lutman, Furlan, Mosetti, Šfiligoj, Paulin, Prinčič, Rinelli, Orel, Peterin.

Derbi najmlajših odbojkaric je pripadal izkušenejši Olympii po dokaj izenačenem boju. Domovke so Olympio spravljale v težave zlasti s servisi. Poudariti velja, da igralke Olympie trenirajo že dalj časa, domovke pa so novinke.

komentar trenerja združene ekipe meblo franka drasiča

V igri na polju nezadostni

Leto 1985 se ni začelo na najboljši način za naše barve. Čeprav je bil poraz proti Libertas Pordenone lahko predvidljiv, nisem pričakoval, da bomo tako na lahko prepustili točki nasprotniku in to v Nabrežini, kjer bi morali biti nepremagljivi.

V sobotni tekmi je prišlo jasno do izraza, da smo ob mreži še kar prodorni, da pa smo v igri na polju še nezadostni. Temu elementu bo potrebno v bodoče nameniti več truda in več vadbe. V prvi vrsti je odpovedal sprejem servisa, ki pa je obenem tudi prvi element za graditev protinapada. Nasprotnice so dosegale kar po tri, štiri zaporedne točke neposredno na servisu, česar ne bi smele naše izkušene igralke dovoliti. Pomanjkanje dobrega sprejema ni dovolilo podajačici, da bi lahko dobro servirala tolkačice, zato so bili naši napadi precej predvidljivi in neprodorni. To je izrabil nasprotnikov blok, ki ga sestavljajo visoke igralke ter nas z lahkoto zaustavljal. To trditev jasno dokazuje dejstvo, da smo uspeli v vsej tekmi napadati s hitro podajo le enkrat.

Da je sprejem pešal, je logična posledica netreniranja. Prvi element, ki odpove po dolgem počitku je ravno sprejem. To je logično, ker je ta prvina odvisna predvsem od zbranosti, avtomatizacije in kar se bo laiku čudno zdelo od hitrosti v premikanju. Dovolj je, da se igralka za drobec sekunde prepozno premakne ali prepozno dvigne roke, pa gre žoga na tribune. Gledalcu in predvsem nepoznavalcu odbojkarske igre se kajpak čudno zdi, kako je mogoče zgrešiti sprejem, saj žoga prihaja od daleč in je torej predvidljiva. Vedeti pa je treba, da vsak igralec, ko servira, da žogi določen impulz, da žoga leti v določeni zaželeni krivulji. Nekdo bo udaril žogo z rotacijo, drugi jo bo poslal na nasprotno igrišče brez rotacije, tretji jo bo dal kratko itd. Nasprotnik mora vse te variante v trenutku zaznati in se postaviti v najboljši položaj, da servis dobro ubrani. Če pri tem slabo preračuna let žoge, je takoj napaka in točka za nasprotnika. Zaradi teh lastnosti postavljamo trenerji sprejem servisa na prvo mesto kot najtežji element v igri odbojke. To se laikom čudno zdi, kajti vse te težkoče se s tribun ne vidijo; dobro pa znajo ovrednotiti težavo sprejema spoznavalci odbojke

Pri vsakem porazu pa mora trener izluščiti nekaj pozitivnega. V soboto me je razveselilo dejstvo, da čeprav je bila igra nezadovoljiva, nisem opazil zmedenosti in kaosa kot v prejšnjih tekmah. Enostavno igralkam ni šlo od rok. Kljub temu smo pri vseh izgubljenih setih dosegli preko deset točk, kar dokazuje, da je Pordenone sicer dobra ekipa, a ne nepremagljiva.

Sedaj stopamo v drugi del priprav. Po štirimesečnem treniranju so se igralke med božičnimi počitnicami odpočile, tako da bodo z večjim zagonom nadaljevale s treningi v naslednjem štirimesečju, ko bo šlo zares. Dosegli smo svoj slog igre, igralke se med seboj že dobro poznajo, vsaka že ve mesto, ki ji pripada v ekipi in to moramo seveda piliti in privesti homogenost ekipe do optimuma.

S sobotnim porazom smo si verjetno zapravili prvo mesto v skupini. Sedaj se z Nerveso borimo za osvojitev vsaj drugega mesta.

AZETA SPORT MONFALCONE

Specializirana trgovina za

SMUČI
TURNO SMUČANJE
VZDRŽEVANJE SMUČI

Ob nakupu darilo za vas!

TRŽIČ - Ulica Parini 5
Telefon 0481/45735

domači šport

Danes

ČETRTEK, 10. januarja 1985

ODBOJKA

DEČKI

19.00 v goriškem Kulturnem domu: Naš prapor - ACLI Ronke

DEKLICE

18.00 v Trstu, na »1. maju«: Friulexport - Sokol.

Jutri

PETEK, 11. januarja 1985

ODBOJKA

DEČKI

20.00 v Trstu, licej Petrarca: Inter 1904 - Sloga

1. ŽENSKA DIVIZIJA

20.00 v Trstu, šola Volta: Volley 80 - Breg.

Prekinitev do 26. januarja

Po končanem prvem delu bo košarkarsko promocijsko prvenstvo na Tržaškem prekinjeno do 26. januarja, ko bo na sporedu prvo povratno kolo. Posnetek je z dolinskega derbija med Borom Radenska in Kontovelom Electronic Shop

komentar trenerja andreja žagarja

V soboto doma proti Oderzu brez vsakršnega podcenjevanja

Sobotno gostovanje v Castelfrancu je za nami in uspeli smo nadoknaditi enega od domačih spodrsljajev na začetku prvenstva. Ko smo se vozili proti Castelfrancu, smo imeli še vsi živo v spominu lansko tekmo, ki je bila 20 sekund pred koncem prekinjena in smo morali nato čakati v garderobi kar celo uro, da smo lahko v spremstvu policije zapustili dvorano. Čeprav smo skušali vse lanske dogodke pozabiti, smo globoko v podzavesti le bili pod vtisom neprijetnih in mučnih prizorov. Zavedali smo se tudi, da so domačini ob prekinitvi prvenstva sigurno analizirali svoje delo in rezultate ter da bodo skušali v nadaljevanju prvenstva popraviti slabe rezultate v zadnjih kolih. To nam je potrdil tudi naslov v njihovi brošuri, ki smo jo dobili pred tekmo. Pisalo je namreč leto novo — Jadran star, torej bodo skušali prav proti nam zaigrati na vso moč. Zato je bila edina pot do zmage da s silovitim začetkom umirimo njihove ambicije in tudi vročekrvno publiko.

To nam je tudi v celoti uspelo, saj smo že v 14. minuti prvega polčasa vodili za 21 točk. Domači so bili namreč zelo netočni v napadu in ob dobrem skoku jim nismo dovolili razviti njihove igre. Tako je razlika stalno rastla in 21 točk je bila tudi največja prednost za nas. Ob 16 točkah razlike v polčasu in ob poškodbi Maura ter štirih osebnih napakah Sandija smo se zavedali, da nas čaka še zelo dolgih 20 minut drugega polčasa. In res so domačini postali nevarnejši v napadu in tudi v skokih pod košem. Razlika je začela počasi kopneti in tudi sodnika sta nam z nekaj čudnimi odločitvami še otežkočila delo. Toda vse se je dobro končalo in če bi se točno držali dogovora, da v zadnjem napadu ne igramo več na koš, bi tudi ne dobili nepotrebnega koša za 3 točke in bi zmagali s petimi točkami razlike.

Konec dober, vse dobro, pravi pregovor, vendar se moramo tudi tokrat kaj naučiti, predvsem to, da nam v bodoče ne bo zadostoval za zmago samo en polčas res dobre igre.

Položaj na lestvici je zdaj po zmagi v Castelfrancu še ugodnejši za nas, saj smo se znebili še enega zasledovalca. Fidenza je namreč s porazom v Trevisu zaostala za dve točki in tudi vrh se nam je po porazu Vicenze približal. Seveda nas čaka še naporno delo, da ujamemo tri vodilne ekipe, toda že v soboto je priložnost, da se ob zmagi z Oderzom in ob derbiju Udine Nord - Stefanel še za dve točki približamo poraženi ekipi tega srečanja.

Oderzo je ekipa, ki je zelo slabo startala v prvenstvu, saj je prvo zmago zabeležila šele v 6. kolu. Zato sem bil nemalo presenečen nad njimi, ko sem si ogledal tekmo Servolana - Oderzo, kjer so gostje prepričljivo slavili. Sploh niso slaba ekipa, tudi višino imajo in dobrega »playmakerja«. Branijo se s široko consko obrambo 2-1-2, kjer je veliko prostora za prodiranje in podaje pod koš, manj pa za mete z razdalje. Prav igra pod košem bi morala biti naš adut v sobotnem srečanju. Uporabljajo sicer tudi posamično obrambo, vendar precej manj kot consko. Na vsak način smo v srečanju favoriti in samo podcenjevanje nasprotnika nas lahko spravi v težave. Upamo, da bo Mauro v soboto že okreval ob zvinu gležnja in da bomo lahko konkretno zaigrali v zadnjem kolu prvega dela.

Rezultati zadnjega kola so nekako pričakovani, saj smo napovedovali, da bo Vicenza popustila in res je izgubila v S. Donaju, preseneča morda samo poraz Servolane s Tre Stelle Modena, ki jo je postavil še bolj na dno lestvice, prav na zadnje mesto iz katerega se bodo naši mestni tekmeci težko izvlekli. Veliko smole je tudi to pot imela ekipa Italmonfalconeja kjer je Udine Nord podaljšek izsilil z metom za tri točke prav v zadnjih sekundah tekme.

Torej v soboto ob 21. uri bomo skušali nadaljevati zmagovito serijo proti Basket Oderzu.

Odbojka: start 1. divizij na Tržaškem

Tudi štiri naše šesterke

Ta konec tedna se bosta na Tržaškem pričeli še odbojkarski prvenstvi v ženski in moški 1. diviziji. V naši pokrajini se bo za napredovanje v D ligo potegovalo po 10 ženskih in 13 moških šesterk. V primerjavi s preteklima dvema sezonama glede števila nastopajočih ekip ni prišlo do velikih sprememb. Pred dvema letoma je bilo prijavljenih za moško prvenstvo 1. divizije 12, lani pa 13 ekip. V ženski konkurenci je nastopilo pred dvema letoma 12 šesterk, lani pa samo osem.

Glede na število prijavljenih ekip bo v ženski konkurenci samo ena skupina. Prvenstvo bo razmeroma dolgo, saj se bo zadnje kolo igralo konec tretjega maja meseca. V moški konkurenci bosta dve skupini. V skupini A bo prvenstvo sklenjeno 20. aprila, v skupini B pa že mesec prej. Prvi dve ekipi iz vsake skupine bosta potem odigrali še dodatne tekme. Prva iz skupine A se bo srečala z drugo iz skupine B in obratno. Zmagovalca teh dveh neposrednih obračunov (doma in v gosteh, lahko odloča tudi količnik v setih ali pa celo v osvojenih in izgubljenih točkah) napredujeta v višjo D ligo. Zmagovalca obeh »polfinalov«, če ju tako lahko imenujemo, se bosta še spoprijela za pokrajinski naslov v tej konkurenci, poraženca pa za 3. mesto na končni lestvici. Moški skupini sta tako sestavljeni:

SKUPINA A: Utat Vecchia Pallavolo Trst, Bor, DLFAC Opicina, Pallavolo Sistiana, ASSDI Suban 1865, Volley Club Trst in Polisportiva Le Volpi.

SKUPINA B: VIS Trst, Inter 1904, Nuova Pallavolo Trst Miramare, DL FAC Volley, Rozzol in Prevenire.

Pred dvema letoma so nastopale 3 slovenske šesterke in sicer Kras, Sloga in Bor. Kras je tokrat napredoval v višjo ligo, isti uspeh je lani požela še Sloga, tako da se je naše zastopstvo nižalo iz tri na dva in letos je samo Bor. V ženski konkurenci je bilo pred dvema letoma 5 šesterk, ob dveh ekipah Brega še Bor, Sloga in Kontovel Electronic Shop. V lanski sezoni sta bila samo Sokol in Kontovel Electronic Shop, letos pa se jima je pridružil še Breg.

Kot napovedujejo nekateri bo prvenstvo v 1. moški diviziji precej kakovostno, ker bodo za nekatere šesterke nastopili starejši in prekaljeni odbojkarji. Ostale ekipe pa bodo poslale na igrišče mlade moči, kar pa je še najbolj spodbudno.

Žensko prvenstvo pa ne bo tako kakovostno (vsaj tako izgleda glede na nastopajoče šesterke). S tem pa bo veliko bolj izenačeno, saj bodo skoraj vse ekipe sestavljale mlade in neizkušene odbojkarice.

To so seveda samo napovedi, katere samo prvenstvo lahko povsem postavi na glavo. Naj bo tako ali drugače igrišče bo kot vedno najboljši razsodnik in vsi odbojkarji bodo imeli precej priložnosti, da pokažejo svoje zmožnosti in sposobnosti.

V ženski konkurenci bodo nastoiple naslednje ekipe:

Inter 1904, Polisportiva Le Volpi B, Kontovel Electronic Shop, Club Altura, Sokol. CUS Trst, Volley Duke 80, Breg, Prevenire in Polisportiva Le Volpi A. (G. F.)

NA GORIŠKEM

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Olympia — Torriana 3:0
(15:4, 15:9, 15:2)

OLYMPIA GORICA: M. in C. Bertolini, Klanjšček, Doktorič, Olivo, Kosič, Vinci, Antoni, Mazgon, Del Zotto, Primožič.

V prvem kolu 1. ŽD je šesterka Olympie prepričljivo odpravila Torriano iz Gradišča in tako potrdila, da sodi med boljše ekipe tega prvenstva. Iz samega izida posameznih setov lahko razberemo, da Goričanke niso imele večjih težav pri osvojitvi prvega para točk.

1. MOŠKA DIVIZIJA

Val — Libertas Gorica 3:1
(15:11, 15:11, 13:15, 15:13)

VAL: Mučič, Cej, Boškin, Prinčič, Coceani, Bastiani, Devetak.

»Plavo-rdeči« so pospravili tretji par točk v tem prvenstvu. Čeprav v tej postavi ne igrata dva standardna igralca Vogrič in Zavadlal, ki sta prestopila v člansko ekipo, moramo biti zadovoljni z nastopom naših fantov. Jelavičevi varovanci si večkrat privoščijo najosnovnejše napake, vseeno pa predvajajo moderno in hitro odbojko. Slabi so bili tokrat predvsem v bloku in v obrambi, tako da jim je Libertas odtrgal set in nudil večji odpor od pričakovanega. (Zip)

Še okrepiti moško interligo

Moška odbojkarska interliga za najmlajše, za razliko od ženske, še ni docela prodrla v delovne programe naših odbojkarskih društev. Letos so prireditelji sestavili dve starostni skupini, kar je nedvomno pripomoglo k izboljšanju ravni tekmovanja, o čemer smo se lahko prepričali na decembrskih turnirjih v Tstu in Gorici, kljub temu pa je podobnih srečanj premalo in težko je najti termine, ki bi zadovoljili vse sodelujoče. Sedaj, ko se prvenstva dečkov pri nas končujejo (na Primorskem imajo uradnih obveznosti manj, zato tudi manj težav s termini), bi bilo menda mogoče pogosteje prirejati interligo, čeprav drži, da bo večina naših mladih igralcev igrala tudi v 1. diviziji ali že igra v drugih članskih ligah. Vsekakor priložnosti za nabiranje novih tekmovalnih in prijateljskih izkušenj s primorskimi sosedi ne gre zamuditi.

Na sliki: srečanje interlige Val - Sloga v Trstu.

obvestila

PRIMOTOR KLUB

obvešča, da bo srečanje članov danes, 10. t. m., v gostilni pri Rumeni hiši v Barkovljah (Strada del Friuli 293) ob 20.30.

NAMIZNOTENIŠKA SEKCIJA ŠZ BOR

vabi osnovnošolce in srednješolce, tudi začetnike, na redne treninge, ki so vsak torek in petek na liceju Prešeren od 17. ure do 19.30. Ob istih dnevih od 19. ure dalje je vadba rekreativcev. Vabljeni!

ŠD MLADINA

obvešča, da se predsmučarska telovadba redno nadaljuje ob ponedeljkih in petkih od 20. do 21. ure.

Z S Š D I

obvešča, da bo jutri, 11. januarja, ob 20.15 na sedežu ZSŠDI v Trstu seja odbojkarske komisije.

S P D T

obvešča vse tiste, ki jih zanima treking okoli Anapurn v Himalaji, naj se telefonsko obrnejo na dr. Ivana Simuniča v jutranjih urah (tel. št. 227-372).

3. amaterska nogometna liga - skupina M

Statistični pregled Brega in Gaje

V okviru nogometnega prvenstva 3. AL so v nedeljo od štirih napovedanih zaostalih tekem igrali le dve. V skupini L se je dvoboj med Staranzanom in Italcantierijem končal brez gola in s tem se v tej skupini končali prvi del prvenstva, o katerem smo obračun naredili že prejšnji teden. Kar se pa tiče skupine M so morali zaradi poledenelih igrišč ponovno preložili tekme Opicina Supercaffè - Gaja in Chiarbola - Campanelle, medtem ko je San Vito z visokim 3:0 odpravil Sant'Anno. V tej skupini manjkata torej do konca omenjeni tekmi. Ker pa se povratni del prvenstva začne že prihodnjo nedeljo smo se odločili, da kljub dvema zaostalima tekmama naredimo tudi za skupino »M« statistični pregled s posebnim poudarkom seveda na naši dve ekipi, to sta Breg in Gaja.

Prvenstvo, katerega seveda ne moremo primerjati z lanskim, kolikor letos igra v tej skupini 14, lani pa 13 ekip se je začelo 30. 9. 84. Zadnje kolo prvega dela so igrali 23. 12. 84. Naslov zimskega prvaka si je zagotovila Olimpia, ki je v 13 tekmah zbrala kar 22 točk. S točko zaostanka ji sledi San Luigi. Skupno so v prvem delu odigrali 89 tekem, od katerih so jih odložili le štiri, prej omenjeni tekmi pa kar dvakrat. Skupno je padlo 235 golov (povprečno 2,64 gola na tekmo). Največ golov (26) smo zabeležili v 5. kolu, najmanj (14) pa v 2. kolu. Pri neodločenem izidu se je končalo le 26 tekem. Največ remijev (3) je bilo v 3., 5., 6., 8. in 12. kolu. Najmanj (1) pa v 1., 4., 7., 10. in 13. kolu. Prvouvrščeni Olimpii pripada cela vrsta rekordov. Z 32 goli je imela najboljši napad, doživela ni niti enega poraza, skupno z Op. Supercaffè je prejela najmanj (7) golov ter je skupno s San Luigijem dosegla največ (9) zmag. Vsi negativni rekordi pa pripadajo Unionu, ki je prejel največ (31) golov, dosegel najmanj (7) golov, doživel največ (11) porazov, ter ni nikoli prišel do zmage. Največ remijev (6) je dosegla Gaja, najmanj (1) pa Roianese.

Sedaj pa podrobno poglejmo, kako sta v prvem delu prvenstva igrali Breg in Gaja.

BREG

Brežani so z 13 osvojenimi točkami zasedli sedmo mesto. Lani je Breg igral v skupini L in je v 12 tekmah zbral 8 točk in zasedel 11. mesto.

V šestih tekmah na domačih tleh je Breg premagal le Sant'Anno in Union, remiziral proti Gaji, zgubil pa proti Op. Supercaffè, Rabuieseju in Sant'Andrei. Doma so torej osvojili 5 točk, dali 9, prejeli pa 7 golov.

V sedmih gostovanjih pa so premagali GMT, Campanelle in Roianese, točko iztržili Chiarboli in San Luigiju, podlegli pa San Vitu in Olimpii. Zbrali so torej 8 točk, dali 8, prejeli pa 10 golov. Skupno so torej Brežani osvojili 13 točk, dali 17, prejeli 17 golov.

V vrstah Brega smo zabeležili tri izključitve. Buffa in Albertini sta predčasno morala zapustiti igrišče proti Unionu, Miloš Tul pa proti Sant'Andrei. »Plavi« so zakrivili kar tri avtogole: Grisonič (Op. Supercaffè) Mondo in Pavletič (San Vito). Proti so imeli tudi 11-metrovko in sicer proti Chiarboli.

Trener Marino Zanon je do sedaj poslal na igrišče 20 nogometašev, od katerih sta bila le dva vedno prisotna (v oklepaju doseženi goli).

13 odigranih tekem: Paniconi, Mondo (1); 12 tekem Perossa (1); 11 tekem Grisonič, Jež (5), Grbec (3); 10 tekem Buffa; 9 tekem Savron, Zonta (4), Pavletič; 8 tekem Ferfoglia (1), M. Tul; 7 tekem Strnad (1), I. Tul, Olenik, Albertini (1); 5 tekem Lovriha; 4 tekme Paoli; 2 tekmi Azzolin; 1 tekmo Kraljič.

GAJA

S tekmo v zaostanku (Op. Supercaffè) so gajevci s 16 zbranimi točkami zasedli šesto mesto. Lani, ko je Gaja igrala v tržaško-goriški skupini, je v 12 tekmah zbrala le 10 točk in zasedla 10. mesto.

V šestih tekmah na Padričah je Gaja premagala le Chiarbolo, točko pa prepustila GMT, San Vitu, Campanellam in Olimpii, ter zgubila proti San Luigiju. Zbrala je torej le šest točk, dala 6, prejela pa 7 golov.

V gosteh so gajevci igrali le šestkrat. Premagali so Union, Roianese, Rabuiese in Sant'Andreo. Točko pa so prepustili le Sant'Anni in Bregu, Zbrali so torej kar 10 točk, dali 9, prejeli pa 5 golov. Skupni obračun Gaje v prvem delu prvenstva je torej 16 osvojenih točk, 15 danih in 12 prejetih golov.

Do sedaj smo zabeležili samo izključitev Kalca (Sant'Andrea). Edini avtogol je zakrivil M. Rismondo (Sant'Anna). Gajevci so imeli proti dve 11-metrovki in sicer obe proti Olimpii. Eno so Tržačani zastreljali, drugo pa je vratar Žagar ubranil.

Trener Severino Kozina je do sedaj poslal na igrišče le 18 nogometašev, od katerih jih je kar sedem igralo vse tekme.

12 odigranih tekem: Stranščak, M. Rismondo, Bacer, B. Grgič (4), Lenarduzzi (5), Alfieri (2), B. Rismondo; 11 tekem Kalc; 9 tekem Kante, Simonut; 8 tekem M. Grgič, Dubani (3); 6 tekem Salvi; 5 tekem Žagar, Vrše; 4 tekme Tome; 1 tekmo Gojča, Pečar (1). (Bruno Rupel)

Naročnina: mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir; prednaročnina do 28. 2. 85 80.000 lir. V SFRJ številka 25.00 din, naročnina za zasebnike mesečno 250.00, letno 2.500.00 din, za organizacije in podjetja mesečno 300.00, letno 3.000.00, letno nedeljski 800.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374
Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II, nad. - telefon 223023

Oglasi - Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 23 mm) 43.000 lir. Finančni in legalni oglasi 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 550 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglasi iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

10. januarja 1985

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481)83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik **Bogumil Samsa**

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Jacques Cousteau na sledi razpečevalcem mamil

Potovanje v domovino omamne koke

Perujski predsednik: mamila so problem držav odkupnic, ne pa držav proizvajalk

LOS ANGELES — *Jacquesa Cousteaua, 75-letnega francoskega oceanografa, pozna ves svet. V štiridesetih letih svojega poklicnega udejstvovanja je mnogokrat pogledal smrti v oči, a vsa srečanja z morskimi psi, električnimi jeguljami, požrešnimi piranjami in mantami (ogromnimi skati) so se doslej srečno iztekla. V najhujšo nevarnost pa je zabredel, ko se je s posadko svoje raziskovalne ladje Calypso napotil k izvirom reke Amazonke, kjer je želel priti na sled razpečevalcem kokaina, ki si v Peruju lasti domovinsko pravico. Ekspedicija v osrčje džungle na vzhodnih obronkih perujskih Andov je vodil Cousteauov sin Jean-Michel; ne meneč se za svarila domačinov in tamkajšnjih misijonarjev je odpotoval negotovi usodi naproti. S televizijsko kamero so pokukali v najbolj odročne kraje, med nasade tega opojnega grmovja (Erythrozylon coca), katerih liste domačini žvečijo za poživilo, alkaloid kokain, ki ga iz njih pridobivajo, pa zastruplja neodporne sloje zahodne civilizacije. Posnetke so montirali v film, ki ga sedaj vrte v ZDA.*

V posnetkih, ki jih je z veliko težavo zbral Jean-Michel Cousteau, si sledijo žalostni prizori iz življenja tamkajšnjega prebivalstva. Za varnost članov snemalne ekipe so morali poskrbeti policijski agenti in pripadniki vojaških enot, ki so neustrašne, a tudi neizkušene člane odprave vedno znova opozarjali na nevarnost, v katero jih je gnala radovednost.

Le redkokdaj so izvedenci pripisovali prekupčevanju z mamili izključno politične cilje. A kako je Cousteauju prišla na um zamisel o potovanju v domovino koke? Na nekem potovanju v Amazoniji je uvidel, da bi s svojo ladjico brez težav odpeljal v civilizirane kraje večjo količino mamila: tolikšna odkritost ponudnikov ga je prevzela in sklenil je priti zadevi do dna. To mu je večidel uspelo, obenem pa je na magnetoskopski trak ujel tudi izjavo perujskega predsednika Belaundeja: mamila so problem držav odkupnic, ne pa držav proizvajalk.

Cousteuov filmski zapis zastavlja gledalcem veliko vprašanj, nanje pa ne mara poiskati odgovorov. Cousteauova sta razisk.ovalca, ki nam ponujata eksotično blago. Kako ga bomo sprejeli, je stvar naših moralnih načel.

S sankami po zamrznjenem kanalu

AMSTERDAM — Takole se po zamrznjenih mestnih kanalih »severnih Benetk« prevažajo meščani, ki v zadnjih šestih letih ne pomnijo tako hude zime. (AP)

Družina na Angleškem vedno bolj razpada

LONDON — Družinsko življenje v Veliki Britaniji izginja: zmanjšuje se število porok in rojstev, povečuje pa se le število razporok, splavov in »družin« z enim samim članom. Vedno več je ostarelih, ki živijo sami. Te podatke je objavil državni statistični urad.

Poprečno število družinskih članov se je od 3.1 v letu 1961 znižalo na 2.6 v letu 1983. V tem obdobju je število 6-članskih družin (in navzgor) padlo od 7 na 3 odstotke. Podvojilo se je število enega samega roditelja (z otroki). Po teh podatkih kar 47 odstotkov starostnikov nad 75 let živi samih v zasebnih hišah. Zanimiv je nadalje podatek, da je število razporok med delavci štirikrat večje kot pri svobodnih poklicih.

Kar zadeva družabno življenje, predstavljajo gledanje TV in sprehodi najbolj priljubljeno obliko zabave. Podaljšanje dopustov in skrajšanje delovnega časa je prispevalo k povečanju razpoložljivega prostega časa, ki ga moški prečepijo pred TV sprejemniki (v tedenskem poprečju) po 21-24 ur, ženske pa 25 ur. Zelo priljubljeno za moške je na Angleškem gledanje športnih prenosov po malem ekranu. Posebno privlačne so nogometne tekme. Prav zaradi ugodnosti, ki jih prinaša TV, pa je po drugi vojni sila upadlo (in še upada) obiskovanje nogometnih tekem.

Panda journal: kaj ne kupovati ljudem ki že vse imajo in so vse že pokušali

ZÜRICH — *Pred novoletnimi prazniki so v Švici objavili zanimiv seznam navodil o tem, česar ne kaže kupiti in česar ne kaže servirati za novoletno pojedino. Seznam je bil namenjen tistim, ki se niso do zadnjega trenutka odločili za darilo namenjeno znancem, »ki že vse imajo« in »ki so že vse pokušali«, Objavil pa ga je »Panda journal«, glasilo švicarskega društva za zaščito živali.*

Panda journal je predvsem odsvetoval darovalcem, da bi se odločali za darila iz kačje kože ali slonove kosti, gastronomi pa naj se izogibajo želvinim juham in žabjim krakom, saj gre za živalske vrste, katerih obstoj je ogrožen. Kljub obširni akciji ljubiteljev živali in konvenciji iz leta 1975 so sloni, kače, želve in žabe še vedno v življenjski nevarnosti. Konvencijo je podpisalo 87 držav in prepoveduje trgovino z mesom živali, ki jim grozi iztrebljenje, seznam teh živali pa obsega sesalce, ptice, ribe, plazilce, skratka je tako dolg, da človeka spreleti mraz, ko pomisli, koliko živalskih vrst je v nevarnosti.

Švicarski časnik trdi, da so lani polovili več tisoč morskih želv, tako zaradi mesa, iz katerega pripravljajo znano juho, kot zaradi oklepov, iz katerih izdelujejo najrazličnejše okrasne predmete. V Indiji in Bangladešu pa so polovili 150 milijonov žab, da bi pridobili 6.500 ton žabjih krakov za potrebe odjemalcev v ZDA, Avstraliji in Evropi. Samo v Švici, kjer imajo žabo za ogroženo žival, so v raznih restavracijah pojedli 250 ton žabjih krakov, se pravi pet milijonov teh dvoživk. Pri tem ugotavljajo, da je Bangladeš iztržil za žabe 15 milijonov švicarskih frankov, istočasno pa je moral plačati 35 milijonov frankov za uvoz raznih pesticidov, da bi zaščitili pridelek od mrčesa, ki bi ga lahko uničile žabe...

Ogroženi so tudi sloni. Kljub prepovedi lova v Aziji in Afriki računajo, da vsako leto prodajo približno 180 ton slonove kosti. Krokodilja koža je ena najbolj dragocenih: zaradi tega ubije v Latinski Ameriki vsako leto milijon krokodilov, tako da je 15 od 21 vrst krokodilov v nevarnosti, da izumrejo.

V Franciji zgorela hiralnica: 40 mrtvih

BEAUVAIS (Francija) — Okoli 40 oseb je izgubilo življenje v silovitem požaru, ki je prejšnjo noč zaradi kratkega stika izbruhnil v domu upokojencev v Grandvilliersu, kraju severno od Pariza. Iz goreče zgradbe so rešili 160 oseb in jih premestili v bolnišnici v Beauvaisu in Chantillyju.

Kakor hitro je izvedel za novico, eno izmed najhujših tovrstnih nesreč v zadnjih letih v Franciji, je predsednik Francois Mitterrand odšel na kraj dogodka. Zaradi tega se je redna tedenska seja vlade napovedana za 9.30 pričela kasneje.

Med takšnimi požari, ki so izbruhnili v domovih upokojencev, bolje rečeno hiralnicah, naj omenimo podtaknjeni požar v kraju Sant Jean De Losne, v departmaju Cote d'or aprila leta 1980, v katerem je umrlo 32 upokojencev.

Zaradi požara je mestno jedro v Trovesu od včerajšnjega jutra v plamenih. Kraj so v zadnjih letih zaprli za promet in ga obnovili ter predstavlja eno izmed največjih turističnih privlačnosti. V preteklosti je bil sedež nadškofije in je značilen po tramovih vgrajenih v fasade.

Grozi ZDA strašna zadolžitev?

RIM — »Če se bomo zaradi primanjkljaja še zadolževali, bomo imeli v treh letih s tujino večji dolg kot ga imajo najbolj zadolžene države na svetu, Mehika, Brazilija in Argentina: 300 milijard dolarjev«, je v nekem predavanju v prostorih Banca d'Italia izjavil nekdanji Carterjev veleposlanik v Italiji Richard Gardner. »Medtem ko državam v razvoju priporočamo, naj napravijo red v lastni hiši, bi ZDA ob sedanji politiki ne mogle prejeti posojila mednarodnega denarnega sklada.«

Gardner je nadalje izjavil, da bi postal dolar nezanimiv, če v tujini ne bi hoteli več sprejemati dolarja in posojati ZDA po 100 milijard na leto, možnost, ki bi se lahko uresničila v oddaljeni prihodnosti. Gardner je navedel tudi nekaj predlogov, kako naj bi preprečili vzpon dolarja.

Miki Muster:

RAZBOJNIKI

8.